

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยขอเสนอตามลำดับ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษาสูงสุดแผนกบาลี จำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบท สังกัดสำนักศาสนศึกษา ระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น (เฉพาะวุฒิสูงสุด) และการสนับสนุนของเจ้าสำนักศาสนศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

สมมติฐานการวิจัย

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามสถานภาพ ในการปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษาสูงสุดแผนกบาลี จำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบท สังกัดสำนักศาสนศึกษา ระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น (เฉพาะวุฒิสูงสุด) และการสนับสนุนของ เจ้าสำนักศาสนศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นพระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ในสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในจังหวัด นครสวรรค์ ปีการศึกษา 2549 จำนวน 7 สำนักศาสนศึกษา รวม 282 รูป จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 14 รูป ผู้สอนจำนวน 42 รูป และผู้เรียนจำนวน 226 รูป
2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ พระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite populations)

จึงดำเนินการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากการใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1986, pp. 88-89) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 165 รูป ผู้ให้ข้อมูล (units of analysis) ได้แก่ พระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารจำนวน 14 รูป ผู้สอนจำนวน 28 รูป และผู้เรียนจำนวน 123 รูป ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม จำนวน 165 รูป เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียน การสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2549 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย พระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียน เป็นคำถามแบบตรวจสอบ รายการ (check list) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2-3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ใน 5 ด้าน (กรมวิชาการ, 2545 ; มนสิข สิทธิสมบุรณ์, 2543, หน้า 29,31) คือ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรม การเรียนการสอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล เพื่อสอบถามพระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนของ สำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ ซึ่งกำหนดความมากน้อยของสภาพการปฏิบัติจริงและระดับปัญหา การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เพื่อสอบถามพระภิกษุและสามเณร ที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 90 ข้อ (สภาพจำนวน 47 ข้อ และปัญหาจำนวน 43 ข้อ) โดยมีเกณฑ์กำหนดน้ำหนัก คะแนนทางการสร้างเครื่องมือ การวัดของลิเคิร์ต (Likert's scale ; รวีวรรณ ชินะตระกูล, 2542, หน้า 125) ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงตรงและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, unpage ; มนสิข สัทธสมบุรณ์, 2543, หน้า 121-123) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึง พระราชปัญญาเวที รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ (ฝ่ายการศึกษา) เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลในสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์
2. ขอหนังสือจากพระราชปัญญาเวที รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ (ฝ่ายการศึกษา) ถึงเจ้าสำนักศาสนศึกษาทั้ง 7 สำนักศาสนศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากพระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียนใน 7 สำนักศาสนศึกษา
3. จัดส่งแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือขอความร่วมมือจากพระราชปัญญาเวที รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ ไปยังเจ้าสำนักศาสนศึกษาทั้ง 7 สำนักศาสนศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้พระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนช่วยตอบและรับแบบสอบถามคืนในระยะเวลาที่กำหนด โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งและรับคืนด้วยตนเอง
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบและตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แบบสอบถามที่ได้รับคืนเป็นแบบสอบถามที่ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกฉบับ

การวิเคราะห์และการแปลความหมายข้อมูล

การวิเคราะห์และการแปลความหมายข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาตรวจสอบความสมบูรณ์
2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามคืนมาวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้
  - 2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง
  - 2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2-3 เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง โดยกำหนดการแปลความหมายของข้อมูลเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ (ประคอง กรรณสูต, 2542, หน้า 108) ดังนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึง สภาพหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด
 3.50 - 4.49 หมายถึง สภาพหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก
 2.50 - 3.49 หมายถึง สภาพหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับปานกลาง
 1.50 - 2.49 หมายถึง สภาพหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับน้อย
 1.00 - 1.49 หมายถึง สภาพหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับน้อยที่สุด

2.3 เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษาสูงสุดแผนกบาลี จำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบท สังกัดสำนักศาสนศึกษา ระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น (เฉพาะวุฒิสองชั้น) และเจ้าสำนักศาสนศึกษาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ของพระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) โดยการทดสอบเอฟ (F-test) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน และถ้าพบความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบโดยวิธีการของเซเฟเฟ (Seheffe's method) นำเสนอ ผลการวิเคราะห์ในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้บริหารร้อยละ 8.48 ผู้สอนร้อยละ 16.97 และผู้เรียนร้อยละ 74.55 มีวุฒิทางการศึกษาสูงสุดแผนกบาลี ระดับเปรียญตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.73 จำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบท ต่ำกว่า 5 ปี/พรรษา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.13 สังกัดสำนักศาสนศึกษาวัดตากฟ้า มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.88 ระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น 1 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.91 และเจ้าสำนักศาสนศึกษาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่ระดับมาก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.79

2. สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ตามความคิดเห็นของพระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการประเมินผลมีสภาพการดำเนินงานสูงสุด รองลงมาเป็น ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ สรุปในแต่ละด้านได้ ดังนี้

ด้านการประเมินผล พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายเรื่อง พบว่า ส่วนใหญ่มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก เรื่องที่มีระดับสภาพการปฏิบัติสูงสุด คือ เมื่อผู้สอบประโยค 1-2 ถึงเปรียญธรรม 5 สอบไม่ผ่านครั้งแรก กองบาลีสนามหลวงเปิดโอกาสให้มีการสอบครั้งที่สอง ส่วนเรื่องที่มีระดับสภาพการปฏิบัติต่ำสุด คือ ข้อสอบบาลีสนามหลวงไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่เรียน อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านหลักสูตร พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมมีระดับสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายเรื่อง พบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากทุกเรื่อง เรื่องที่มีระดับสภาพการปฏิบัติสูงสุด คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เป็นหลักสูตรเฉพาะใช้เหมือนกันทั่วประเทศ ส่วนเรื่องที่มีระดับสภาพการปฏิบัติต่ำสุด คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลี มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก

ด้านผู้สอน พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมมีระดับสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายเรื่อง พบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากทุกเรื่อง เรื่องที่มีระดับสภาพการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้สอนมุ่งหมั่นเป็นปริมณฑล สะอาด เรียบร้อย ส่วนเรื่องที่มีระดับสภาพการปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้สอนผ่านการอบรมหลักสูตรครูสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของกองบาลีสนามหลวง อยู่ในระดับมาก

ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมมีระดับสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายเรื่อง พบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก สำหรับเรื่องที่มีระดับสภาพการปฏิบัติสูงสุด คือ ท่านเจ้าสำนักศาสนศึกษา ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ส่วนเรื่องที่มีระดับสภาพการปฏิบัติต่ำสุด คือ รัฐบาลจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้กับสำนักศาสนศึกษาอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับมาก

และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมมีระดับสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายเรื่อง พบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากทุกเรื่อง เรื่องที่มีระดับสภาพการปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เน้นการท่องจำเป็นหลัก ส่วนเรื่องที่มีระดับสภาพการปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก

3. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ตามความคิดเห็นของพระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีปัญหาในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร มีระดับปัญหาสูงสุด รองลงมาเป็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล ส่วนด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน และด้านผู้สอนมีปัญหาในภาพรวม อยู่ในระดับน้อย สรุปในแต่ละด้านได้ ดังนี้

ด้านหลักสูตร พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละรายเรื่อง พบว่า มีเกณฑ์คะแนนอยู่ในระดับมากและปานกลาง เรื่องที่มีระดับปัญหาสูงสุด คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลีไม่เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านภาษาบาลีได้อย่างเหมาะสม ส่วนเรื่องที่มีระดับปัญหาลดที่สุดคือ เนื้อหาและภาษาที่ใช้ของหลักสูตรขาดความทันสมัยและเข้าใจยาก อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละรายเรื่อง พบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลางและน้อย เรื่องที่มีระดับปัญหาสูงสุด คือ สำนักศาสนศึกษามีผู้สอนไม่ครบทุกระดับชั้นที่สำนักศาสนศึกษาจัดการเรียนการสอน ส่วนเรื่องที่มีระดับปัญหาลดที่สุด คือ มีผู้สอนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการประเมินผล พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีปัญหาในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละรายเรื่อง พบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลางและน้อย เรื่องที่มีระดับปัญหาสูงสุด คือ เกณฑ์การวัดการประเมินผล วัดความจำมากกว่าความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ ส่วนเรื่องที่มีระดับปัญหาลดที่สุด คือ ผู้สอน-ผู้เรียนไม่ให้ความสำคัญต่อการประเมินผลในสถานศึกษา เพราะถือว่าไม่ใช้การวัดและการประเมินผลที่เป็นทางการ อยู่ในระดับน้อย

ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละรายเรื่อง พบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลางและน้อย เรื่องที่มีระดับปัญหาสูงสุด คือ รัฐบาลจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้กับสำนักศาสนศึกษาไม่เพียงพอ ส่วนเรื่องที่มีระดับปัญหาลดที่สุด คือ ผู้บริหาร และผู้สอนขาดความสามัคคี อยู่ในระดับน้อย

และด้านผู้สอน พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีปัญหาในภาพรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละรายเรื่อง พบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลางและน้อย เรื่องที่มีระดับปัญหาสูงสุด คือ สำนักศาสนศึกษามีผู้สอนไม่ครบทุกระดับชั้นที่สำนักศาสนศึกษา

จัดการเรียนการสอน ส่วนเรื่องที่มีระดับปัญหาต่ำสุด คือ มีผู้สอนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระภิกษุและสามเณรปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวม จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษาสูงสุดแผนกบาลี จำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบท สังกัดสำนักศาสนศึกษา ระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น และการสนับสนุนของเจ้าสำนักศาสนศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สรุปได้ ดังนี้

4.1 พระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ที่มีสถานภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ทั้งในภาพรวมและทุกรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.2 พระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงสุดแผนกบาลี แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

4.3 พระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ที่มีจำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบท แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวม และด้านผู้สอน ด้านกิจกรรม การเรียนการสอน และด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักสูตร และด้านการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

4.4 พระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ที่สังกัดสำนักศาสนศึกษา ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมและทุกรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

4.5 พระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียนที่มีระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวม และด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนด้านการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

4.6 พระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ที่การสนับสนุนของเจ้าสำนักศาสนศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมและทุกรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

5. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระภิกษุและสามเณรผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมจำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษาสูงสุดแผนกบาลี จำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบท สังกัดสำนักศาสนศึกษา ระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น และการสนับสนุนของเจ้าสำนักศาสนศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สรุปได้ ดังนี้

5.1 พระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ที่มีสถานภาพในการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและทุกรายด้าน

5.2 พระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ที่มีวุฒิทางการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ทั้งในภาพรวมและทุกรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

5.3 พระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ที่มีจำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบทแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

5.4 พระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ที่มีสังกัดสำนักศาสนศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวม และด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน

5.5 พระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ที่มีระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียน

การสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมและด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอนและด้านการประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนด้านผู้สอน ไม่แตกต่างกัน

5.6 พระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ที่มีการสนับสนุนของเจ้าสำนักศาสนศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมและด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักสูตร และด้านผู้สอน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีประเด็นที่สมควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้เรียน มากที่สุด วุฒิทางการศึกษาระดับเปรียญตรี มากที่สุด จำนวนปี/พรรษาที่บรรพชาอุปสมบท ต่ำกว่า 5 ปี/พรรษา มากที่สุด สังกัดสำนักศาสนศึกษา สังกัดวัดตากฟ้า มากที่สุด ระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น ใช้ระยะเวลาศึกษา 1 ปี มากที่สุด และการสนับสนุนของเจ้าสำนักศาสนศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ระดับมาก มากที่สุด

ดังนั้น ผลการวิจัย ในด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้านที่เกี่ยวข้องกับพระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ส่วนมากเป็นผู้เรียน จึงเป็นการศึกษาความเห็นของผู้เรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี แม้ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนจะมีฐานะเป็นผู้สอน และผู้บริหารก็ตาม แต่ก็เห็นเป็นความคิดเห็นในฐานะของผู้เรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เพียงด้านเดียว จึงอ้างอิงข้อมูลของผู้เรียนที่อยู่ในสำนักศาสนศึกษาเป็นหลัก และจะเห็นได้ว่า ประสิทธิภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้ตอบแบบสอบถามค่อนข้างน้อย ผู้เรียนส่วนใหญ่สังกัดอยู่ในสำนักที่มีคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี จึงสามารถที่จะจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ ตามจุดมุ่งหมายหลักสูตรไม่ได้ยากเกินไปอย่างที่หลายฝ่ายวิจารณ์ และท่านเจ้าสำนักศาสนศึกษา ก็ให้การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีเป็นอย่างดีทุกสำนักศาสนศึกษา

2. สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ตามความคิดเห็นของพระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนที่มีต่อระดับสภาพการปฏิบัติ ในการจัดการเรียนการสอน ของสำนักศาสนศึกษา ตามองค์ประกอบใน 5 ด้าน เป็นรายด้าน อยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยการศึกษาในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านหลักสูตร พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีสภาพการปฏิบัติในภาพรวม ระดับมาก เรื่อง หลักสูตร เป็นหลักสูตรเฉพาะใช้เหมือนกันทั่วประเทศที่มีสภาพการปฏิบัติสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เป็นหลักสูตรที่ใช้จัดการเรียนการสอนให้กับพระภิกษุและสามเณรเท่านั้น จึงจัดว่าเป็นหลักสูตรสำหรับผู้เรียนเฉพาะกลุ่ม ตามที่กองบาลีสนามหลวง (2550, หน้า 119-120) ประกาศกำหนดให้ใช้ คือหลักสูตร ประโยคบาลีสนามหลวง ประโยค 1-2 ถึงเปรียญธรรม 9 จึงเป็นหลักสูตรที่ใช้เหมือนกันทั่วประเทศ สำหรับเรื่องหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพ สังคมและสิ่งแวดล้อม มีสภาพการปฏิบัติต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลีที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีความสอดคล้อง กับสภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เพราะเป็นหลักสูตรที่ใช้มายาวนาน โดยไม่มีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพ สังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันเลย เพราะปัจจัยหลายอย่างที่ไม่เอื้ออำนวยให้มีการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย ไมตรี (2539, หน้า 134) วิจัยเรื่อง การศึกษาของพระสงฆ์ ในประเทศไทย กรณีศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี พบว่า การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เป็นระบบที่มีความแน่นอนกับปัจจัยหลายอย่างที่ไม่เอื้ออำนวยให้มีการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะความเชื่อที่ว่า การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เป็นการรักษา พระพุทธพจน์ และเป็นระบบที่บูรพาจารย์ท่านวางไว้ดีแล้ว การที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะมากหรือน้อย จึงเป็นไปได้ค่อนข้างยาก ทำให้ความสอดคล้องกับสภาพ สังคมและสิ่งแวดล้อม มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ต่ำสุด

2.2 ด้านผู้สอน พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีสภาพการปฏิบัติในภาพรวม ระดับมาก เรื่องที่มีสภาพการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้สอนมุ่งหมั่นเป็นปริมณฑล สะอาด เรียบร้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้สอนเป็นพระภิกษุและสามเณรมีศีล และพระวินัยเป็นหลักปฏิบัติเป็นวัตร ตามที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2539, หน้า 650-651) พระวินัยปิฎก เล่มที่ 2 เสด็จกัณฑ์สิกขาบทที่ 1 บัญญัติไว้ว่า ภิกษุพึงครองอันตราวาสก (ผ้านุ่ง) ให้เรียบร้อย คือ เบื้องบนปิดสะดือ เบื้องล่างปิดหัวเข่าลงไปประมาณครึ่งแข้ง และสิกขาบทที่ 2 บัญญัติไว้ว่า ภิกษุพึงครองอุตตราสงค์ (ผ้าห่ม) ให้เรียบร้อย คือทำชายจีวร ทั้งสองข้างให้เสมอกัน เบื้องบนปิดหลุมคอ เบื้องล่างเสมอชายอันตราวาสก ภิกษุใดไม่เอื้อเพื่อ ครองอันตราวาสกและ

อดตราสงค์ย่อยข้างหน้าบ้างข้างหลังบ้าง ต้องอาบัติทุกกฏ นอกจากนี้ทุกสำนักศาสนศึกษา ก็ได้วางระเบียบปฏิบัติสำหรับผู้สอนและผู้เรียน เรื่องการนุ่งห่มไว้เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียน ยึดเป็นหลักปฏิบัติด้วย สอดคล้องกับที่ พระอมรเมธี (สุนทร สุนทรเมธี) (2548, หน้า 1) ได้วางระเบียบปฏิบัติสำหรับผู้สอนและผู้เรียนของสำนักศาสนศึกษาวัดตากฟ้าไว้ว่า ผู้สอนและผู้เรียนก่อนเข้าห้องเรียนต้องนุ่งห่มให้เป็นปริมณฑล สะอาดและเรียบร้อย เป็นต้น ส่วนเรื่อง ผู้สอนผ่านการอบรมหลักสูตรครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของกองบาลีสนามหลวง ที่มีสภาพการปฏิบัติต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันผู้สอนส่วนมากที่สอนประจำอยู่ใน สำนักศาสนศึกษาต่าง ๆ น้อยรูปที่เคยผ่านการอบรมครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามที่ กองบาลีสนามหลวงกำหนด เนื่องจากผู้บริหารสำนักศาสนศึกษายังให้ความสำคัญกับเรื่อง การอบรมครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีน้อย เน้นเพียงแต่ผู้สอนต้องจบเปรียญธรรม 3 ขึ้นไป ก็เป็นผู้สอนได้ เนื่องจากผู้สอนในส่วนภูมิภาคมีจำนวนจำกัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภมณฑล สิบหมื่นเปี่ยม และวลัยพร ศิริภิรมย์ (2546, หน้า 92) วิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่า ในส่วนภูมิภาค ผู้สอนที่มีความรู้แตกฉานมีน้อย ขาดประสบการณ์การสอนเป็นระบบที่สอนน้อง ผู้สอนส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ด้วย ทำให้ความรู้ไม่สมบูรณ์ เพราะไม่มีเวลาค้นคว้าและ เตรียมการสอน ขาดการส่งเสริมอบรมวิชาการศึกษา

2.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีสภาพการปฏิบัติ ในภาพรวมระดับมาก เรื่องการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เน้นการท่องจำ เป็นหลัก ที่มีสภาพการปฏิบัติสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประการแรกผู้สอนยึดมั่นว่า การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เป็นการรักษาพระพุทธพจน์และเป็นระบบที่บูรพาจารย์ท่านวางไว้ดีแล้ว ประการที่สองผู้สอนส่วนมากไม่ได้รับการศึกษาหรือ การฝึกอบรมทางด้านการสอนมาก่อน เมื่อเป็นผู้เรียนเคยเรียนกับผู้สอนมาอย่างไรก็สอนไปตาม แบบนั้นด้วย ถือปฏิบัติเป็นประเพณีสืบต่อกันมา การสอนจึงเน้นเพียงเพื่อท่องจำจากตำรา เพื่อให้แปลและสัมพันธ์ได้เท่านั้น ซึ่งไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์และรู้จักวิธีนำความรู้ ความเข้าใจไปใช้ประโยชน์ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุรทิน ขำภีรัฐ (2539, หน้า 218) วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในสำนักเรียนส่วนกลาง พบว่า การเรียนการสอนที่เน้นการท่องจำนั้น จะมีผลทำให้ผู้เรียน ไม่มีความเข้าใจในบทเรียน ขาดการรู้จักคิดวิเคราะห์เชื่อมโยง วิธีนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ ประโยชน์หรือสืบสวนค้นคว้าให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น และงานวิจัยของ นภมณฑล สิบหมื่นเปี่ยม, และวลัยพร ศิริภิรมย์ (2546, หน้า 92) วิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่า วิธีการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี มุ่งเน้นการท่องจำและการแปล มากกว่าความเข้าใจ ไม่ค่อยมีการประยุกต์ใช้ และ

ขาดการคิดวิเคราะห์ ยึดตำราเรียนเป็นหลัก ไม่เชื่อมโยงกับสภาพความเป็นจริง ขาดเทคนิควิธีการสอน สอนแบบเก่าที่เคยเรียนมา ผู้บริหารและผู้สอนจึงควรปรับปรุงการจัดการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ให้เหมาะสมกับผู้เรียน สภาพและสังคมปัจจุบันให้มากขึ้น

2.4 ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีสภาพการปฏิบัติในภาพรวม ระดับมาก เรื่องท่านเจ้าสำนักศาสนศึกษาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ที่มีสภาพการปฏิบัติสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเจ้าสำนักศาสนศึกษาเป็นตัวปัจจัยหลักของการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในฐานะเป็นผู้บริหารสำนักศาสนศึกษา สอดคล้องกับงานศึกษาของพระปริยัติสุนทร (โอภาส โอภาโส) (2546, หน้า 11) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ทำอย่างไรจึงประสบผลสำเร็จ กรณีวัดจองคำ อำเภอหาง จังหวัดลำปาง พบว่า ปัจจัยที่จะจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ข้อที่สำคัญที่สุด คือ ท่านเจ้าสำนักศาสนศึกษาต้องมีเจตนาและศรัทธาต่อการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีอย่างแรงกล้า มีความรู้ความเข้าใจในภาษาบาลี และมองเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ซึ่งเป็นภาษาที่รักษาพระพุทธวจนะ (พระธรรมวินัย) คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ที่ได้บันทึกไว้ด้วยภาษาบาลีในพระไตรปิฎก ต้องเสียสละกำลังกาย กำลังความคิด กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี โดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากและความลำบาก นอกจากนี้ เจ้าสำนักศาสนศึกษาต้องสรรหาวัสดุ-อุปกรณ์การจัดการเรียนการสอนทุกชนิดที่จะอำนวยความสะดวก ในการจัดการเรียนการสอน สอดส่องดูแลเอาใจใส่ในเรื่อง ความเป็นอยู่ของผู้สอนและผู้เรียนอย่างใกล้ชิด และให้การสนับสนุนผู้สอนและผู้เรียนอย่างจริงจังและจริงใจ ให้ทุนการศึกษาแก่ผู้เรียน ตลอดจนสงเคราะห์ศิษยานุศิษย์และพุทธศาสนิกชนทั่วไป ด้วยเมตตาจิต ส่วนเรื่อง รัฐบาลจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้กับสำนักศาสนศึกษาอย่างเพียงพอที่มีสภาพการปฏิบัติต่ำสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสำนักศาสนศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนอยู่ในปัจจุบัน ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลเป็นส่วนน้อย แต่ที่สำนักศาสนศึกษาอ้างอยู่ได้ ก็ด้วยศรัทธาของประชาชน ผู้รักการศึกษาและรักพระพุทธศาสนา ถวายปัจจัยสนับสนุนให้กับสำนักศาสนศึกษา เป็นงบประมาณในการจัดการเรียนการสอน จึงอยากให้รัฐบาลเห็นความสำคัญของการศึกษาพระปริยัติธรรม ทุกแผนก ช่วยจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้กับสำนักศาสนศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเหมือนกับสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุรทิน ขำภีรัฐ (2539, หน้า 214) วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในสำนักเรียนส่วนกลาง พบว่า การที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลน้อย ทำให้การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ดูได้จาก

จำนวนพระภิกษุและสามเณรที่สอบได้ในระดับเปรียญธรรมสูงๆ มีจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้เข้าสอบในแต่ละปีการศึกษา และจากผลการจัดการเรียนการสอนในแต่ละสำนักเรียนที่มีงบประมาณไม่เพียงพอ ทำให้การสร้างแรงจูงใจทางด้านการเรียนจึงมีน้อย เพราะไม่สามารถจัดหางบประมาณไปจัดหาสื่อ และวัสดุ-อุปกรณ์ที่ทันสมัยและหนังสือให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนได้ ผู้สอนและผู้เรียน จึงขาดกำลังใจในการสอนการเรียน เพราะไม่มีการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนทางด้านนี้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

2.5 ด้านการประเมินผล พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีสภาพการปฏิบัติในภาพรวมระดับมาก เรื่อง เมื่อผู้สอบประโยค 1-2 ถึงเปรียญธรรม 5 สอบไม่ผ่านครั้งแรก กองบาลีสนามหลวงเปิดโอกาสให้มีการสอบครั้งที่ 2 ที่มีสภาพการปฏิบัติสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมื่อกองบาลีสนามหลวงประกาศให้มีการสอบครั้งที่ 2 ทั้งผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนต่างมีความพอใจเห็นเป็นโอกาสสำหรับผู้เรียนที่สอบได้ 1 วิชาแล้วไม่ต้องเสียเวลารอไปอีกหนึ่งปี มีโอกาสสอบแก้ตัวในปีการศึกษานั้นเลย เป็นประโยชน์ทั้งตัวผู้เรียนและสำนักศาสนศึกษาที่ได้โอกาสเพิ่มจำนวนผู้สอบได้ของสำนักศาสนศึกษาในปีการศึกษานั้นๆ ด้วย ตามที่กองบาลีสนามหลวง (2550, หน้า 115) กำหนดไว้ ตามมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 26/2547 ข้อที่ 2 ว่าการสอบครั้งที่ 2 สำหรับผู้สอบผ่านแล้ว 1 วิชา ในปีนั้นตั้งแต่ชั้นประโยค 1-2 ถึงเปรียญธรรม 5 โดยกำหนดให้มีการสอบตามปกติ 1 ครั้งและมีการสอบครั้งที่ 2 ในวิชาที่สอบไม่ผ่านในปีเดียวกันนั้น เพื่อเป็นการขยายโอกาสให้กับผู้เรียนที่สอบผ่านใน 1 วิชา สำหรับการสอบประจำปีการศึกษา ในการสอบครั้งที่ 1 ส่วนเรื่องข้อสอบบาลีสนามหลวงไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่เรียน ที่มีสภาพการปฏิบัติต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตามหลักการปฏิบัติจริงของการสอบบาลีสนามหลวง ในแต่ละปีการศึกษา ข้อสอบที่กองบาลีสนามหลวงใช้สอบในแต่ละชั้นนั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเนื้อหารายวิชาที่ผู้เรียนศึกษา ในแต่ละชั้นเท่านั้น ไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาทั้งหมดก็จริง แต่พระภิกษุและสามเณรผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนก็เห็นร่วมกันว่ามีความเหมาะสมแล้ว แต่ตามหลักวิชาการของการออกข้อสอบที่ใช้สอบในแต่ละรายวิชานั้น ต้องครอบคลุมเนื้อหาในรายวิชาทั้งหมดที่ผู้เรียนเรียน จึงจะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สมบูรณ์และเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของบุรทิน ชำภิรัฐ (2539, หน้า 222) วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในสำนักเรียนส่วนกลาง พบว่า ข้อสอบที่ใช้ในการวัดผลวัดได้ไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สอน ทั้งนี้เพราะในการออกข้อสอบพระปริยัติธรรม แผนกบาลีนั้น ผู้สอน ผู้ออกข้อสอบ และผู้ตรวจข้อสอบไม่ใช่คนๆ เดียวกัน ผู้สอนที่สอนผู้เรียนอยู่ในสำนักศาสนศึกษาต่างๆ ไม่มีส่วนร่วม ในการวัดผลและการประเมินผลเพื่อการตัดสินใจสอบได้หรือสอบตก และการวัดผลมุ่งเน้นความรู้ทางด้านภาษาบาลีด้านเดียว จึงเห็นว่าข้อสอบที่ใช้สอบบาลีสนามหลวง วัดได้ไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สอน

3. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ตามความคิดเห็นของพระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนที่มีต่อระดับปัญหาในภาพรวม ระดับปานกลาง ในการจัดการเรียนการสอน ของสำนักศาสนศึกษา ตามองค์ประกอบใน 5 ด้าน ได้ผลการศึกษาในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

3.1. ด้านหลักสูตร พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีระดับปัญหาในภาพรวม ระดับปานกลาง เรื่องหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลีไม่เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ ด้านภาษาบาลี ได้อย่างเหมาะสม ที่มีระดับปัญหาสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตร มีเนื้อหาที่ยากต่อการเข้าใจ และมีเนื้อหามากเกินไป การที่จะเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ตามเนื้อหาสาระ ของหลักสูตรทั้งหมดจึงเป็นเรื่องยาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนภมณฑล สิบหมื่นเปี่ยม และ วลัยพร ศิริภิรมย์ (2546, หน้า 92) วิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่า หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ด้านเนื้อหาสาระ เนื้อหายากต่อการเข้าใจ และมีเนื้อหามากเกินไป เน้นการให้จำทำให้เข้าสู่ ผู้เรียนไม่เป็นกระบวนการ เก่าเกินไป ไม่เคยปรับปรุงให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และผู้เรียน มีความสนใจน้อย ผู้บริหารและผู้สอนจึงควรปรับปรุงภาษาที่ใช้ในหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ที่ใช้อยู่ให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย จัดระบบเนื้อหาให้ง่ายต่อการเข้าใจ มีคำอธิบาย ให้ชัดเจน ควรขีดเคลาสำนวนต่าง ๆ ให้ทันสมัยและควรเพิ่มวิชาการทางโลก เพื่อให้ผู้เรียน มีความรู้ที่หลากหลาย มีความแตกฉานสามารถเชื่อมโยงประยุกต์ใช้ และมีความสนใจ อยากรเรียนมากยิ่งขึ้น ส่วนเรื่องเนื้อหาและภาษาที่ใช้ของหลักสูตรขาดความทันสมัยและ เข้าใจยาก มีระดับปัญหาค่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ พระภิกษุและสามเณรผู้ปฏิบัติหน้าที่ ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียน มีความเห็นร่วมกันว่า หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลีมีเนื้อหา สาระที่เข้าใจยากและขาดความทันสมัยนั้นก็จริง เพราะเป็นหลักสูตรที่มีการกำหนดมา เป็นระยะเวลาช้านาน แต่ก็เป็นสิ่งที่ทำลายความสามารถของผู้เรียน ผู้สอนผู้มีศรัทธา ต่อการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ที่จะรักษาพระพุทธพจน์ และดำเนินตาม ที่บูรพาจารย์ที่ท่านได้จัดระบบการเรียนการสอนไว้ สำหรับหลักสูตรก็ไม่ได้ยากเกินไป อย่างที่หลายฝ่ายวิจารณ์ สามารถที่ผู้เรียนจะเรียนรู้และสำเร็จได้ตามจุดมุ่งหมาย เพราะจาก ผลการวิจัยของผู้วิจัย ถึงระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น ส่วนมากใช้ระยะเวลาศึกษาเพียง 1 ปี เท่านั้น จึงมีระดับปัญหาค่ำสุด

3.2 ด้านผู้สอน พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีปัญหาการดำเนินงานในภาพรวม ระดับน้อย เรื่อง สำนักศาสนศึกษามีผู้สอนไม่ครบทุกระดับชั้นที่จัดการเรียนการสอนที่มีระดับ ปัญหาสูงสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในส่วนบุคคลมีพระภิกษุและสามเณรที่เป็นมหาเปรียญสูงๆ อยู่บ่อย ส่วนมากทุกสำนักศาสนศึกษาใช้ระบบที่สอนน้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ

บุรทิน ข้าภิรัฐ (2539, หน้า 226) วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในสำนักเรียนส่วนกลาง พบว่า บทบาทของผู้สอนและบทบาทของผู้เรียน มีโอกาสที่จะเป็นบุคคลคนเดียวกันได้ โดยบุคคลผู้เดียวอาจเป็นทั้งผู้เรียนในระดับชั้นที่สูงกว่า และเป็นผู้สอนในระดับชั้นที่ต่ำลงมา ทำให้ระบบการเรียนการสอนเป็นแบบที่สอนน้อง การให้ความสำคัญเรื่องคุณสมบัติของผู้สอนมีน้อย ผู้สอนจึงมีวุฒิตั้งแต่เปรียญธรรม 3 ถึงเปรียญธรรม 9 โดยผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการอบรมทางด้านการศึกษา ถึงกองบาลีสนามหลวงจะกำหนดคุณสมบัติของผู้สอนไว้ว่า ผู้สอนต้องผ่านการอบรมครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี จากกองบาลีสนามหลวง แต่ผู้บริหารสำนักศาสนศึกษาก็ไม่ได้ให้ความสำคัญ แสดงให้เห็นถึงการขาดความเอาใจใส่อย่างจริงจัง จากหน่วยงานและผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของภมณฑล สิทธิมั่นเปี่ยม และวลัยพร ศิริภิมย์ (2546, หน้า 93) วิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่า ด้านผู้สอน ขาดแคลนผู้สอน ผู้สอนที่มีความรู้แตกฉานมีน้อย ขาดประสบการณ์การสอน เป็นระบบที่สอนน้อง ส่วนใหญ่ผู้สอนก็กำลังศึกษามหาวิทยาลัยอยู่ด้วย ทำให้ความรู้ไม่สมบูรณ์ เพราะผู้สอนไม่มีเวลาดันคว้าและเตรียมการสอน ขาดการส่งเสริมอบรมวิชาการศึกษา และขาดขวัญกำลังใจ ส่วนเรื่องมีผู้สอนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารที่มีระดับปัญหาต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ต่างให้ความสำคัญกับเรื่องการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีอย่างจริงจังและจริงจัง ผู้บริหารจึงให้การสนับสนุนผู้สอนอย่างเต็มกำลังความสามารถ จึงมีระดับปัญหาต่ำสุด

3.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีระดับปัญหาในภาพรวม ระดับปานกลาง เรื่อง ผู้สอนปฏิบัติหน้าที่สอนตามผู้บริหารสั่งเท่านั้น ที่มีระดับปัญหาสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สอนส่วนใหญ่ในทุกสำนักศาสนศึกษาเป็นศิษย์ของผู้บริหารสำนักศาสนศึกษานั้นๆ จึงให้ความเคารพยำเกรงในฐานะผู้บังคับบัญชาเหนือตน พระอุปัชฌาย์หรือพระอาจารย์ ผู้เคยสั่งสอนอบรมตนมาก่อนด้วย และจากความเชื่อที่ว่า การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีเป็นการรักษาพระพุทธรูป และเป็นระบบที่บูรพาจารย์ทำนวางไว้ดีแล้วด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย ไมตรี (2539, หน้า 134) วิจัยเรื่อง การศึกษาของพระสงฆ์ ในประเทศไทย กรณีศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี พบว่า ระบบการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เป็นระบบที่มีความแนบแน่นกับปัจจัยหลายอย่างที่ไม่เอื้ออำนวยให้มีการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะความเชื่อ ประการแรกคือ การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีเป็นการรักษาพระพุทธรูป ประการที่สอง เป็นระบบที่บูรพาจารย์ทำนวางไว้ดีแล้ว การที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะมากหรือน้อย จึงเป็นไปได้ค่อนข้างยาก บทบาทของผู้สอนบางด้านจึงหายไป ผู้สอนส่วนมากจึงสอนตามหน้าที่และตามที่ผู้บริหารสั่งเท่านั้น ส่วนเรื่องผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีระดับปัญหาต่ำสุด

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้สอนที่สอนอยู่ในสำนักศาสนศึกษาต่างๆ ในจังหวัดนครสวรรค์ ล้วนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในฐานะผู้บริหารสำนักศาสนศึกษารูปหนึ่งด้วย จึงมีระดับปัญหาต่ำสุด

3.4 ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีระดับปัญหาในภาพรวมระดับน้อย เรื่อง รัฐบาลจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้กับสำนักศาสนศึกษาไม่เพียงพอ ที่มีระดับปัญหาสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันนี้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้กับสำนักศาสนศึกษาน้อย ไม่เพียงพอกับการบริหารจัดการสำนักศาสนศึกษาได้ ทำให้ผู้บริหารสำนักศาสนศึกษาทุกสำนักศาสนศึกษา ต้องขวนขวายจัดหางบประมาณสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของสำนักอย่างเต็มกำลังความสามารถ งบประมาณส่วนใหญ่ของสำนักศาสนศึกษาจึงมาจากประชาชนผู้มีจิตศรัทธาและรักการศึกษาบริจาคสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้กับสำนักศาสนศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย ไมตรี (2539, หน้า 135) วิจัยเรื่อง การศึกษาของพระสงฆ์ในประเทศไทย กรณีศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี พบว่า รัฐควรให้ความสำคัญและเข้ามาสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะการสนับสนุนด้านงบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร ทั้งนี้เนื่องจากที่ผ่านมา รัฐได้ละเลยและไม่ได้ให้การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์อย่างจริงจัง งบประมาณในการจัดสอบบาลีสนามหลวงยังต้องใช้งบศาสนสมบัติกลาง งบประมาณในการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา ส่วนมากแต่ละสำนักศาสนศึกษาต้องจัดหากันเอง นอกจากนั้นบุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะผู้สอน ยังไม่ได้รับการอบรมและฝึกทักษะของความเป็นผู้สอนอย่างเพียงพอ ทำให้การศึกษา ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร การสนับสนุนเพียงถวายนิมนต์แก่ผู้สอบได้เปรียญธรรม 9 และให้การสนับสนุนสำนักศาสนศึกษาตามจำนวนผู้เรียนที่อยู่ในสำนักนั้น ย่อมไม่เป็นการสนับสนุนที่เพียงพอ รัฐควรให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ให้เป็นระบบการศึกษาของชาติระบบหนึ่ง ที่รัฐควรเข้ามาสนับสนุนในทุกๆ ด้าน โดยการดำเนินการของคณะสงฆ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุรทิน ชำภิรัฐ (2539, หน้า 229) วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในสำนักเรียนส่วนกลาง พบว่า ด้านงบประมาณ รัฐควรให้เงินอุดหนุนการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติควรเอาใจใส่ และให้การช่วยเหลือการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีเพิ่มมากขึ้น การจัดสรรงบประมาณ ควรจัดให้ตามจำนวนผู้เรียน เหมือนนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนของรัฐบาลทั่วไป มิใช่จัดสรรตามจำนวนผู้สอบได้อย่างในปัจจุบัน เพราะถ้าเป็นไปในรูปแบบนี้ สำนักศาสนศึกษาที่ไม่มีผู้เรียนสอบได้ ก็จะไม่ได้รับเงินอุดหนุน ก็ยิ่งจะทำให้ผลการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษาต่อๆ ไป ตกต่ำลงไปเรื่อยๆ และต้องปิดสำนักศาสนศึกษาไปในที่สุด ส่วนเรื่อง

ผู้บริหารและผู้สอนขาดความสามัคคี ที่มีระดับปัญหาต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร และผู้สอนของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ตั้งมั่นอยู่ในความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกันบริหารจัดการสำนักศาสนศึกษาของตนให้มีความเจริญก้าวหน้า จนเป็นสำนักศาสนศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ จูงใจผู้เรียน ให้เข้ามาศึกษาอยู่ประจำในสำนักศาสนศึกษานั้นๆ จึงมีระดับปัญหาต่ำสุด

3.5 ด้านการประเมินผล พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ มีระดับปัญหาในภาพรวม ระดับปานกลาง เรื่อง เกณฑ์การวัดการประเมินผลวัดความจำมากกว่าความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ที่มีระดับปัญหาสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เกณฑ์การวัดประเมินผลที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น มีการกำหนดไว้เป็นระยะเวลาที่ยาวนานมาก ตามที่กองบาลีสนามหลวง (2550, หน้า 123-126) ประกาศให้ใช้เกณฑ์คะแนนเป็นเลขในการตรวจประโยคของสนามหลวง ที่ใช้มาตั้งแต่วันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2487 และวิธีตรวจประโยคบาลีสนามหลวง แปลมคธเป็นไทย แปลไทยเป็นมคธ และสัมพันธ์ที่ใช้มาตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2487 และการสอบบาลีสนามหลวงที่ผู้สอบต้องอาศัยความจำเป็นหลักเช่นกัน เพราะตามลักษณะการออกข้อสอบของกองบาลีสนามหลวงนั้นคือ กำหนดปัญหาเป็นภาษาบาลีประมาณ 1-2 หน้ากระดาษ เพื่อให้ผู้เรียนแปลเป็นภาษาไทยให้ผิคน้อยที่สุด และกำหนดปัญหาเป็นภาษาไทยประมาณ 1-2 หน้ากระดาษ เพื่อให้ผู้เรียนแปลเป็นภาษาบาลี ให้ผิคน้อยที่สุด มีบางชั้นเช่นเปรียญธรรม 3 ที่มีวิชาสัมพันธ์ไทยและบูรพภาคเสริมเข้ามาด้วย แต่เกณฑ์การสอบก็เน้นอยู่ที่ความจำเป็นหลักเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของนภมณฑล สิบหมื่นเปี่ยม และวัลย์พร ศิริภิรมย์ (2546, หน้า 93) วิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่า เกณฑ์ในการวัดและการประเมินผล มักวัดความจำมากกว่าความเข้าใจและการวิเคราะห์เพื่อใช้เหตุผล ขาดการวัดทักษะของภาษา ไม่มีมาตรฐานในการตรวจขึ้นอยู่กับอารมณ์และความรู้สึก ภูมิหลังและประสบการณ์ของผู้ตรวจ การตรวจหาข้อผิดพลาดเป็นสำคัญ เป็นการให้ความสำคัญด้านลบมากกว่าด้านบวก เป็นการเน้นให้จำมากกว่าความเจริญองอกงามหรือประสบการณ์ของผู้เรียน ความยากง่ายของข้อสอบ ข้อสอบยากเกินไป เข้มงวดและตึงมาก ไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ส่วนเรื่องผู้สอนและผู้เรียนไม่ให้ความสำคัญต่อการประเมินผลในสถานศึกษาเพราะถือว่าไม่ใช่การวัดและการประเมินผลที่เป็นทางการ ที่มีระดับปัญหาต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์นั้น ผู้สอนและผู้เรียน ต่างให้ความสำคัญต่อการประเมินผลในสถานศึกษา เมื่อสอนจบในรายวิชาหรือปลายภาคการศึกษา ผู้สอนก็จะทำการทดสอบความรู้ของผู้เรียนเป็นประจำ โดยนำข้อสอบบาลีสนามหลวงในปีการศึกษาที่ผ่านมา มา หรือปัญหาที่ผู้สอนคาดว่าจะออกสอบในปีนั้นๆ มาให้ผู้เรียนทดลองทำ เพื่อฝึกทักษะและประสบการณ์ให้กับผู้เรียน และก่อนสอบจะมีการอบรมก่อนสอบ

ทุกปีการศึกษา ทุกสำนักศาสนศึกษาที่จะส่งผู้เรียนในสำนักศาสนศึกษาของตน เข้าร่วมรับการอบรมทุกปี ในสำนักเรียนคณะจังหวัดที่จัดการอบรม เพื่อเสริมทักษะและประสบการณ์ให้กับผู้เรียนอีกครั้งหนึ่งก่อนเข้าสู่สนามสอบจริงด้วย จึงมีระดับปัญหาต่ำสุด

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระภิกษุและสามเณรผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วุฒิทางการศึกษาสูงสุดแผนกบาลี จำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบท สังกัดสำนักศาสนศึกษา ระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น และการสนับสนุนของเจ้าสำนักศาสนศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้

4.1 สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามสถานภาพในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ในภาพรวมและทุกรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นผู้เรียน จึงเป็นการแสดงความเห็นในฐานะของผู้เรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีเท่านั้น แม้ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน จะมีฐานะเป็นผู้สอนและผู้บริหารก็ตาม แต่ก็เป็นการคิดเห็นในฐานะของผู้เรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีเพียงด้านเดียว สถานภาพในการปฏิบัติงานจึงไม่ใช่ปัจจัยที่สร้างความแตกต่าง

4.2 สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามวุฒิทางการศึกษาสูงสุดแผนกบาลีที่แตกต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ส่วนด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี มีหลักสูตรเดียวกันใช้เหมือนกัน ทั่วประเทศ มีผู้สอนที่มีคุณสมบัติไม่ครบตามที่กองบาลีสนามหลวงกำหนดที่คล้ายกัน มีปัจจัยสนับสนุนคือ คน เงิน วัสดุ-อุปกรณ์ และการจัดการ แต่ไม่ค่อยเพียงพอเหมือนกัน และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องข้องในเรื่องการวัดและการประเมินผลของผู้เรียน เพราะกองบาลีสนามหลวงเป็นผู้กำหนดข้อสอบ จัดสอบ และตรวจข้อสอบเอง ทั้งหมด วุฒิทางการศึกษาสูงสุดแผนกบาลีจึงไม่ใช่ปัจจัย ที่สร้างความแตกต่าง ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นส่วนที่สำนักศาสนศึกษาต้องบริหารจัดการเอง โดยผู้บริหารและผู้สอนของสำนักศาสนศึกษานั้นๆ จึงเป็นปัจจัยที่สร้างความแตกต่าง

4.3 สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามจำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบทที่แตกต่างกัน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ส่วนด้านหลักสูตร และด้านการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พระภิกษุและสามเณรผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียนมีความเชื่อว่าหลักสูตรและวิธีการประเมินผลพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ถึงจะใช้มานานก็ยังคงทันสมัย สามารถใช้กับผู้เรียนได้เหมาะสม เพราะยังมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พระพุทธพจน์ก็ยังคงผุดผื่นไป จำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบท จึงไม่ใช่ปัจจัยที่สร้างความแตกต่าง

4.4 สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามสังกัดสำนักศาสนศึกษาที่แตกต่างกัน ในภาพรวมและทุกรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสำนักศาสนศึกษาและศรัทธาของเจ้าสำนักศาสนศึกษา ที่มีความพร้อมด้านปัจจัยต่างๆ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุรทิน ชำภิรัฐ (2539, หน้า 226) วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในสำนักเรียนส่วนกลาง พบว่า การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสำนักเรียนและความสนใจของเจ้าสำนักเรียน ถ้าสำนักเรียนใดมีความพร้อมด้านปัจจัยต่างๆ ก็สามารถจัดการเรียนการสอนได้ การกำหนดเวลาเรียนในแต่ละชั้น ก็ขึ้นอยู่กับทุนและกำลังของสำนักเรียนนั้นๆ สังกัดสำนักศาสนศึกษา จึงเป็นปัจจัยที่สร้างความแตกต่าง

4.5 สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้นที่แตกต่างกัน ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ส่วนด้านการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักศาสนศึกษามีหน้าที่เพียงจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมผู้เรียนเพื่อสอบ การสอบวัดผลประเมินผลเป็นหน้าที่ของกองบาลีสนามหลวง ระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น จึงไม่ใช่ปัจจัยที่สร้างความแตกต่าง

4.6 สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามการสนับสนุนของเจ้าสำนักศาสนศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ที่แตกต่างกัน ในภาพรวมและทุกรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เจ้าสำนักศาสนศึกษาที่จัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ทุกสำนักศาสนศึกษา ล้วนให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี อย่างเต็มกำลังความสามารถ และต่างมุ่งมั่นที่จะสร้างให้การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ให้เป็นการศึกษาหลักของพระภิกษุและสามเณรต่อไป แต่ทุกสำนักศาสนศึกษาก็มี

ปัจจัยและกำลังสนับสนุน ที่แตกต่างกันไป การสนับสนุนของเจ้าสำนักศาสนศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นปัจจัยที่สร้างความแตกต่าง

5. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน เกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษาสูงสุดแผนกบาลี จำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบท สังกัดสำนักศาสนศึกษา ระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น และการสนับสนุนของเจ้าสำนักศาสนศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

5.1 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามสถานภาพในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ทางด้านการบริหารจัดการในการปฏิบัติงาน สถานภาพ ในการปฏิบัติงาน จึงไม่ใช่ปัจจัยที่สร้างความแตกต่าง

5.2 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามวุฒิทางการศึกษาสูงสุด แผนกบาลีที่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เป็นระบบการศึกษาที่ต้องใช้ปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการสนับสนุน คือ คน/บุคลากร (man) เงิน/งบประมาณ (money) วัสดุ-อุปกรณ์ (material) และการจัดการ (management) วุฒิทางการศึกษาสูงสุด แผนกบาลี จึงไม่ใช่ปัจจัยที่สร้างความแตกต่าง

5.3 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามจำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบทที่แตกต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ส่วนด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในปัจจุบัน ผู้เรียนและผู้สอนจะมีอายุ/พรรษาที่ใกล้เคียงกันไม่ต่างกันมากนักและมีจำนวนมาก ส่วนผู้บริหารจะมีอายุ/พรรษาที่ต่างจากผู้สอนและผู้เรียนมาก แต่มีจำนวนน้อย ความคิดเห็นของพระภิกษุและสามเณรผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียนจึงไม่แตกต่างกันในภาพรวม จำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบทจึงไม่ใช่ปัจจัยที่สร้างความแตกต่าง ส่วนด้านการประเมินผลพระภิกษุและสามเณรผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียน มีความเห็นเรื่องเกณฑ์การวัดการประเมินผล วัดความจำมากกว่าความเข้าใจและ

การประยุกต์ใช้ ข้อสอบบาลีสนามหลวงยากเกินไปและขาดการทดสอบความยากง่าย และเกณฑ์คะแนนและวิธีการตรวจประโยคบาลีสนามหลวง ที่ใช้ในปัจจุบันไม่เหมาะสม มีระดับปัญหาตามลำดับ จึงเป็นปัจจัยที่สร้างความแตกต่าง

5.4 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามสังกัดสำนักศาสนศึกษา ที่แตกต่างกัน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ส่วนด้านหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลี มีหลักสูตรเดียว ใช้เหมือนกันทั่วประเทศ สังกัดสำนักศาสนศึกษา จึงไม่ใช่ปัจจัยที่สร้างความแตกต่าง

5.5 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น ที่แตกต่างกัน ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ส่วนด้านผู้สอน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บทบาทและคุณสมบัติของผู้สอน คือภายในสำนักศาสนศึกษา บทบาทของผู้สอนและผู้เรียนนั้นมีโอกาสที่จะเป็นรูปเดียวกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุรทิน ขำภีรัฐ (2539, หน้า 226) วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในสำนักเรียนส่วนกลาง พบว่า ผู้สอนและผู้เรียน มีความซับซ้อนกันในเรื่องของบทบาทและคุณสมบัติของผู้สอน ภายในสำนักเรียนบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนนั้นมีโอกาสที่จะเป็นรูปเดียวกันได้ โดยพระภิกษุรูปเดียวอาจเป็นทั้งผู้เรียนในระดับชั้นที่สูงกว่า และเป็นผู้สอนในชั้นที่ต่ำลงมา ทำให้ระบบการเรียนการสอนเป็นแบบ พี่สอนน้อง ระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น จึงไม่ใช่ปัจจัยที่สร้างความแตกต่าง

5.6 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามระดับที่การสนับสนุนของเจ้าสำนักศาสนศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ส่วนด้านหลักสูตร และด้านผู้สอนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทุกสำนักศาสนศึกษาใช้หลักสูตรเดียวกัน และสำนักศาสนศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสำนักเรียนขนาดใหญ่จะมีพระภิกษุและสามเณรที่เป็นเปรียญธรรมสูง ๆ

อยู่มากจึงไม่มีปัญหา ด้านผู้สอน ส่วนสำนักเรียนขนาดเล็กมีพระภิกษุและสามเณรที่เป็นเปรียญธรรมสูงๆ อยู่น้อย หรือไม่มีเลย ต้องอาศัยผู้สอนจากสำนักศาสนศึกษาใกล้เคียง จึงมีข้อจำกัดด้านคุณสมบัติของผู้สอน การสนับสนุนของเจ้าสำนักศาสนศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน จึงไม่ใช่ปัจจัยที่สร้างความแตกต่าง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ตามความคิดเห็นของพระภิกษุและสามเณร ผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ใน 5 ด้าน ที่พบมาก คือ

1.1 ด้านหลักสูตร เรื่องหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ไม่เสริมสร้างให้ผู้เรียน มีความรู้ด้านภาษาบาลีได้อย่างเหมาะสมมีระดับปัญหาสูงสุด การเรียนการสอนใช้วิธีการสืบทอดกันมาเน้นความจำของผู้เรียนเป็นหลัก และหลักสูตรขาดการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของผู้เรียนในปัจจุบัน มีระดับปัญหารองลงมาตามลำดับ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ คือ พระมหาเถระผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์และกองบาลีสนามหลวง ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลีให้ประสานสอดคล้องกับการศึกษาของสงฆ์ทุกระบบ ให้เอื้อประโยชน์ต่อกัน และให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา แผนกบาลี สถานการณ์ของสังคม และเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับด้วย โดยหลักสูตรต้องเน้นที่จะให้ผู้เรียนรู้จัก แยกแยะ วิเคราะห์ เชื่อมโยง หาวิธีนำความรู้ความเข้าใจนั้นไปใช้ประโยชน์ หรือค้นคว้าในเรื่องนั้นๆ ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น และสามารถตอบสนองความต้องการอันชอบธรรมทั้งของบุคคล สังคมและพระพุทธศาสนาได้เนื้อหาสาระของหลักสูตร ควรปรับปรุงภาษาที่ใช้ให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย จัดระบบเนื้อหาให้ง่ายต่อการเข้าใจ มีคำอธิบายให้ชัดเจน ควรจัดเวลาจำนวนต่างๆ ให้ทันสมัย ให้เหมาะสมกับกาลเวลา ควรเพิ่มวิชาการทางโลก เช่น สังคมศึกษา ภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ที่หลากหลาย มีความแตกฉานสามารถเชื่อมโยงประยุกต์ใช้ได้ และมีความสนใจอยากเรียนมากยิ่งขึ้น

1.2 ด้านผู้สอน เรื่องสำนักศาสนศึกษา มีผู้สอนไม่ครบทุกระดับชั้นที่สำนักศาสนศึกษาจัดการเรียนการสอน ที่มีระดับปัญหาสูงสุด ผู้สอนที่ไม่ผ่านการอบรมครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของกองบาลีสนามหลวง และมีผู้สอนที่ไม่สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้กับสภาพการจัดการเรียนการสอนจริงได้ มีระดับปัญหารองลงมาตามลำดับ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ คือ สำนักศาสนศึกษาควรมีบุคลากรทางด้านการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีโดยเฉพาะผู้สอนให้ครบทุกระดับชั้นที่สำนักศาสนศึกษาจัดการเรียนการสอน และผู้สอนต้องมีคุณสมบัติครบตามที่กองบาลีสนามหลวงกำหนด โดยเฉพาะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของกองบาลีสนามหลวง เพราะผู้สอนต้องมีความเป็นครู มีความรู้จริง มีความสามารถพัฒนาวิธีการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ สถานที่ บุคคล และสังคม และสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย เพื่อแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพของผู้สอน รวมทั้งการส่งเสริมคุณภาพด้านผู้นำพระสงฆ์ ให้ได้รับการศึกษาอบรม เพื่อเอาใจใส่เป็นพิเศษต่อการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ดังนั้น ผู้บริหาร สำนักศาสนศึกษาจึงต้องเห็นและให้ความสำคัญกับเรื่องการอบรมหลักสูตรครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เพราะเป็นการพัฒนาคุณภาพของผู้สอน และเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก่อนเสนอแต่งตั้งเป็นผู้สอน

1.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องผู้สอนปฏิบัติหน้าที่สอนตามผู้บริหารสั่งเท่านั้น ที่มีระดับปัญหาสูงสุด การให้ห้องจำและการแปลเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่ทำให้ผู้เรียน เกิดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ และกิจกรรมการเรียนการสอนไม่จูงใจ และทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายการเรียนการสอน มีระดับปัญหารองลงมาตามลำดับ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ คือ บทบาทของผู้สอนคือความเป็นครูที่ต้องมีความรู้ความสามารถและเทคนิควิธีการต่างๆ ที่จะนำมาถ่ายทอดสู่ผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ การปฏิบัติหน้าที่สอน ตามผู้บริหารสั่งเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติตามหน้าที่เท่านั้น แต่ความเป็นผู้สอนต้องมีวิญญาณของความเป็นผู้สอน (ครู) อยู่ในตนเอง สามารถปฏิบัติตามบทบาทหรืออำนาจหน้าที่ของตนได้ตลอดเวลา สำหรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เคยมีการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมนั้น สำนักศาสนศึกษาโดยผู้บริหารและผู้สอนควรดำเนินการปรับปรุงแก้ไข และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เวลาเรียน ควรเพิ่มเวลาเรียนให้มากขึ้น เพื่อสามารถทำความเข้าใจได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และควรปรับให้เรียนเป็นคาบ มีการสับเปลี่ยนเรียนวิชาอื่นบ้าง เนื่องจากการเรียนติดต่อกันหลายชั่วโมงทำให้ผู้เรียนเกิดความเครียด วิธีการเรียนการสอนควรเน้นทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยปรับวิธีการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์มากขึ้น และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตได้ เพราะผู้ที่เรียนโดยขาดการวิเคราะห์ จะขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่วนระบบการเรียนการสอน ควรเน้นที่จะให้ผู้เรียนรู้จัก แยกแยะ วิเคราะห์ เชื่อมโยง หาวิธีนำความรู้ความเข้าใจนั้นไปใช้ประโยชน์ หรือค้นคว้าในเรื่องนั้นๆ ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น และสามารถตอบสนองความต้องการทั้งของผู้เรียน สังคม และพระพุทธศาสนาได้

1.4 ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน เรื่องรัฐบาลจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนให้กับสำนักศาสนศึกษาไม่เพียงพอมีระดับปัญหาสูงสุด สำนักศาสนศึกษา ขาดงบประมาณที่เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการบริหารจัดการด้านกิจกรรมและตอบแทนบุคลากร และขาดวัสดุ-อุปกรณ์การเรียนการสอนที่จำเป็น มีระดับปัญหารองลงมาตามลำดับ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ คือ รัฐบาลให้ความสำคัญและสนับสนุนการจัดการเรียน การสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะด้านงบประมาณและการพัฒนา บุคลากร ทั้งนี้ เนื่องจากที่ผ่านมารัฐให้การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี น้อยเกินไป งบประมาณในการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาส่วนมาก แล้วแต่แต่ละสำนักศาสนศึกษาต้องจัดหาตนเอง นอกจากนั้นบุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะ ผู้สอน ที่ผ่านการอบรมและ ฝึกทักษะการสอนยังไม่เพียงพอ ทำให้การจัดการเรียนการสอน ไม่ได้ผลเท่าที่ควร การสนับสนุนเพียงถวายนิเทศภัยแก่พระภิกษุและสามเณรผู้สอบได้ เปรียญธรรม 9 และการให้งบสนับสนุนสำนักศาสนศึกษาตามจำนวนพระภิกษุและสามเณร ที่ศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีอยู่ในแต่ละสำนักศาสนศึกษานั้น (เฉพาะผู้สอบได้เท่านั้น) ย่อมไม่เป็นการสนับสนุนที่เพียงพอ ดังนั้น รัฐต้องเข้ามาสนับสนุนในทุกๆ ด้าน โดยการดำเนินการ ของคณะสงฆ์ การเพิ่มงบประมาณให้กับสำนักศาสนศึกษาอย่างเพียงพอกับความจำเป็น มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพไม่ว่าจะเป็นการเพิ่ม งบประมาณทางด้านวัสดุ-อุปกรณ์การเรียนการสอน ค่านิเทศภัยสำหรับผู้สอน รวมทั้ง ค่าสาธารณูปโภค และค่าภัตตาหาร เนื่องจากสำนักศาสนศึกษาไม่มีรายได้ทางด้านอื่น นอกจากรายได้จากประชาชนผู้มีศรัทธาบริจาค และงบประมาณที่สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติสนับสนุน แต่เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนพระภิกษุและสามเณรที่กำลังศึกษา อยู่ในระดับต่างๆ จะเห็นได้ว่า มีจำนวนน้อย ดังนั้น การเพิ่มงบประมาณให้เพียงพอ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกๆ ฝ่ายควรให้ความร่วมมือ นอกจากงบประมาณสนับสนุนจาก ภาครัฐดังกล่าว เจ้าสำนักศาสนศึกษาผู้ตั้งมั่นในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ต้องปลูกศรัทธาให้เกิดกับประชาชนให้ได้ โดยการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพ ดูแลเรื่อง ความสะอาด รมรื่น ความสวยงามของบริเวณสำนักศาสนศึกษา ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ของผู้เรียน และความมีอัธยาศัยไมตรีของผู้บริหารและผู้สอน จะยังศรัทธาให้เกิดกับประชาชนได้ ทั้งโดยรอบสำนักศาสนศึกษาและสถานที่ห่างไกล ประชาชนทั้งหลายก็จะให้การสนับสนุน และส่งเสริมด้านต่างๆ สำนักศาสนศึกษาก็สามารถจะดำรงอยู่ได้ตลอดไป

1.5 ด้านการประเมินผล เรื่องเกณฑ์การวัดการประเมินผล วัดความจำมากกว่า ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ ที่มีระดับปัญหาสูงสุด ข้อสอบบาลีสนามหลวงยากเกินไป และข้อสอบขาดการทดสอบความยากง่าย และเกณฑ์คะแนนและวิธีการตรวจประโยคบาลี สนามหลวง พ.ศ. 2487 ที่ใช้ในปัจจุบันไม่เหมาะสม มีระดับปัญหารองลงมา ตามลำดับ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ คือ ควรปรับเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล โดยใช้วิธีดำเนินสายกลาง จัดระบบให้มีมาตรฐานเดียวกัน โดยเน้นการวัดความเข้าใจและการประยุกต์ใช้มากกว่าวัดความจำ สำหรับความยากง่ายของข้อสอบ ควรปรับปรุงวิธีการออกข้อสอบโดยใช้วิธีให้ผู้เรียนเลือกทำ ควรมีการสอบเก็บคะแนนสะสมได้ในทุกระดับ เพื่อผู้เรียนไม่เสียเวลาหากพลาดในวิชาใดวิชาหนึ่ง ทั้งนี้ควรให้ผู้สอนได้ประเมินการเรียน พฤติกรรมการเรียนหรือองค์ประกอบอื่นๆ ของผู้เรียนประกอบด้วย

แนวทางที่ผู้วิจัยเสนอแนะนี้ คงไม่ใช่แนวทางสำเร็จรูป เป็นเพียงการให้ข้อมูลตามความรู้ความสามารถและความเห็นของผู้วิจัย เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาของผู้บริหารสำนักศาสนศึกษา คณะสงฆ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยก็ปรารถนาที่จะได้เห็นการจัดการเรียนการสอนและการศึกษาทุกระบบของคณะสงฆ์ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี มีความเจริญก้าวหน้าและแพร่หลายมากยิ่งขึ้น สามารถที่จะผลิตพระภิกษุและสามเณรตลอดจนพุทธศาสนิกชนให้มีคุณภาพ เป็นพุทธศาสนทายาทที่ดี ในอนาคตต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งเป็นการศึกษาความเห็นของผู้เรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี แม้ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนจะมีฐานะเป็นผู้สอนและผู้บริหารของสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีก็ตาม แต่ก็เป็นการคิดเห็นในฐานะของผู้เรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีเพียงด้านเดียว ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรมีการวิจัยในเรื่องดังต่อไปนี้

2.1 ควรจะมีการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของพระมหาเถระผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีโดยตรง ตลอดถึงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในระบบการศึกษาอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบแนวความคิดและเหตุผลของทุกๆ ฝ่าย เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ซึ่งความคิดเห็นเหล่านั้น น่าจะเป็นข้อมูลอย่างดีที่จะช่วยให้คณะสงฆ์ตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในอนาคตได้

2.2 ควรจะมีการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะและบทบาทของเจ้าสำนักศาสนศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี

2.3 ควรจะมีการวิจัยเรื่อง บรรยากาศของสำนักศาสนศึกษากับตัวแปรอื่นๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน เพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาสำนักศาสนศึกษาให้มีคุณภาพ

2.4 ควรจะมีการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักเรียนและสำนักศาสนศึกษา ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

2.5 การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักเรียนหรือสำนักศาสนศึกษา ในเขตการศึกษาและตัวแปรอื่นๆ ควรเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถทำการวิจัยและได้ผลการวิจัยที่มีคุณภาพและลึกซึ้งมากกว่า

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ขจร. (2535). การบริหารด้านการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.
- กาญจนา บุญสง. (2542). หลักการสอน. เพชรบุรี : สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- การศาสนา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). ประวัติพระพุทธศาสนาแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ภาค 2. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- กิตติ วีรคานต์. (2539). เทคนิคการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ม.ต้น - ม.ปลาย. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- เกษม ชาวคำเขตร. (2542). สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนทางไกล ผ่านดาวเทียม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เกษม วัฒนชัย. (2542). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เข็มทอง สิริแสงเลิศ. (2540). การวิเคราะห์การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คมกฤษ คัมภีรานนท์. (2546). สภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน สำนัคนายกรัฐมนตรี. (2543ก). แนวทาง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- _____. (2543ข). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : ศุภสมาคมประชาชาติ.
- _____. (2545). รายงานวิจัยเรื่องความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะ กรณีวัดไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- _____. (2549, มกราคม 20). บาลีน่ารู้: ประวัติปาติภาสา [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.thaiwisdom.org/p_religion/g_re/index_g_re.htm
- คณินนิตย์ จันทบุตร, และสุบรรณ จันทบุตร (2545). รายงานการวิจัย ความสำเร็จ ในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดหนองป่าพง จังหวัด อุบลราชธานี สกศ. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.

- จิตการุณ วัชรราชันย์. (2544). สภาพและปัญหาการบริหารงานอนามัยโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- จุไรพร เสนาะ. (2545). การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนเมืองพญา สังกัดเมืองพญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจ้าคณะอำเภอตากฟ้า, สำนักงาน. (2547, มีนาคม 3). ระเบียบวาระการประชุมคณะสงฆ์อำเภอตากฟ้า (ป.ส.อ.) ครั้งที่ 1/2547. นครสวรรค์ : ผู้แต่ง (อัตสำเนา).
- ชนม์ พานิชชอบ. (2542). การจัดการเรียนการสอนของเด็กพิการร่วมกับเด็กปกติ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2545). สูดยอดเทคนิคสู่ครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์.
- ชูเกียรติ โพธิ์มัน. (2548). นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา. ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. (2544). หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ทิชซิ่งเอ็ด.
- จิตติวรรณ บุญวีระบุตร. (2544). การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ในโรงเรียนเครือข่ายสหวิทยาเขต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดิเรก เนียมคำ. (2548). ความต้องการและวิธีการพัฒนาการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ทรงวิทย์ แก้วศรี. (2535). พระไตรปิฎกฉบับหลวง พระไตรปิฎก : ประวัติและความสำคัญ. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ทวน เทียงเจริญ. (2546). สภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี สิงห์บุรี และสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- ทิตนา แหมมณี. (2542 พฤษภาคม 5). บทบาทของครูและผู้เรียนในการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามโมเดลซิปปา (CIPPA MODEL). วารสารวิชาการ, 2 (5), 24 - 27.
- . (2545). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธำรง ชูทัพ. (2543). การบริหารและการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : กองการวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

- ตำรา บัณฑิต. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ธนวิษ.
- นภมณฑล สิทธิหมื่นเปี่ยม, และวลัยพร ศิริภิรมย์. (2545). แนวทางการจัดการศึกษา
พระปริยัติธรรมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :
กลุ่มงานศาสนากับการเรียนรู้.
- นิคม สมบุตร. (2540). สภาพการวางแผนพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
ในจังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิตยา สุวรรณศรี. (2541). หลักสูตรการจัดการประถมศึกษา. อุดรดิตถ์ : ภาควิชา
หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- บาลีสยามหลวง, กอง. (2539). เรื่องสอบบาลีของสนามหลวงแผนกบาลี พ.ศ. 2539.
กรุงเทพฯ : อาหาร.
- _____ (2548). เรื่องสอบบาลีของสนามหลวงแผนกบาลี พ.ศ. 2548. กรุงเทพฯ : อาหาร.
- _____ . (2549). เรื่องสอบบาลีของสนามหลวงแผนกบาลี พ.ศ. 2549. กรุงเทพฯ : อาหาร.
- _____ . (2550). เรื่องสอบบาลีของสนามหลวงแผนกบาลี พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : อาหาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2535). การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บีแอนบี พลับลิชชิง.
- บุญเลิศ รอดเชื้อ. (2547). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล 4
วัดเมืองใหม่ในทัศนะของผู้บริหาร ครูปฏิบัติการสอน ผู้ปกครอง นักเรียน
ช่วงชั้นที่ 3 และ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- บุญศรี พานะจิตต์, และศรีนวล ลักกิตโร. (2545). รายงานวิจัยเรื่องความสำเร็จ
ในการปฏิบัติการกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดชลประทานรังสฤษฎ์
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สกศ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญศรี พานะจิตต์, ศรีนวล ลักกิตโร, แก้ว ชิตตะขบ, และธรรมนันท์ บัวจันทร์. (2545).
รายงานวิจัยเรื่องความสำเร็จในการปฏิบัติการกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะกรณี
วัดสวนแก้ว อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี สกศ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- บุญสืบ อินทสาร. (2540). บาลีไวยากรณ์สำหรับท่อง. นนทบุรี : เจริญผล.
- _____ . (2546). ธรรมบท ภาค 8 แปลโดยพยัญชนะ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : รุ่งนคร.
- _____ . (2547ก). คู่มือแปลมงคลที่ปณี ภาค 2 เล่ม 2. นนทบุรี : เจริญผล.
- _____ . (2547ข). ธรรมบท ภาค 1 แปลโดยพยัญชนะ ประโยค 1-2 (พิมพ์ครั้งที่ 4).
นนทบุรี : เจริญผล.
- _____ . (2548). เทคนิคการสัมพันธไทยประโยค ป.ธ. 3 (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี : เจริญผล.

- บุรทิน ข้าภิรัฐ. (2539). สภาพและปัญหาของการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี
ในสำนักเรียนส่วนกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ประคอง กรรณสุด. (2542). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ : การมวลชน.
- ประเวศ วะสี. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ประสานและพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น, สำนักงาน. กระทรวงมหาดไทย. (2547). คู่มือ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- ปานรวี ยงยุทธวิชัย, (2546). คู่มือการเขียนแผนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้
เพื่อขอเลื่อนตำแหน่งอาจารย์ 3. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมและพัฒนาก่อน
การเขียนแห่งประเทศไทย (สพกท).
- ปรีชา จันทะสินธุ์. (2546). การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนแม่เจดีย์วิทยาคม
จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม.
———. (2543). การบริหารงานวิชาการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. (2542). หัวใจการปฏิรูปการศึกษาตามแนว
พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ 2542. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- พจนานุกรมฉบับมติชน. (2547). กรุงเทพฯ : พจนานุกรม ฉบับที่ 100 ปี แห่งการ
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2546). กรุงเทพฯ : นามิบุ๊คพับลิเคชันส์.
- พระเทพปริยัติสุธี (อาทร อินทปญโญ). (2540). การคณะสงฆ์และการพระศาสนา. กรุงเทพฯ
: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). (2544). คู่มือวิชาแปลไทยเป็นมคธ ป.ธ. 4 - 5
วิชาแต่งไทยเป็นมคธ ป.ธ. 9. กรุงเทพฯ : ฟองทองเอ็นเตอร์ไพรส์.
———. (2548). หลักการสอนทั่วไป : อบรมบาลีก่อนสอบ คณะสงฆ์ภาค 4 ปีที่ 4.
ปทุมธานี : สื่อตะวัน.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2546). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลศัพท์
(พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : เอส. อาร์. พรินต์ติ้ง แมส โปรดักส์.
- พระธรรมวโรดม (บุญมา คุณสมบุญโน). (2548). หลักการสอนทั่วไป : อบรมบาลีก่อนสอบ
คณะสงฆ์ภาค 4 ปีที่ 4. ปทุมธานี : สื่อตะวัน.
- พระปริยัติสุนทร (โอภาส โอภาโส). (2546). การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม
แผนกบาลี : ทำอย่างไรจึงประสบผลสำเร็จ กรณีวัดจองคำ อำเภอเวียง
จังหวัดลำปาง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- พระพุทธศาสนาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2547). คู่มือพระสังฆาธิการ. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- . (2548). คู่มือพระสังฆาธิการ. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2547). ธรรมบุญชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : การศาสนาสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- พระมหาสมบุญ สมมาปุญโญ. (บรรณาธิการ). (2549). สถิติการสอบบาลีสนามหลวงและสำนักเรียนดีเด่น : วารสารกัลยาณมิตรฉบับพระสังฆาธิการ. 9 (17) : 88.
- พระมหาสุวรรณ กระแสเทพ. (2545). การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระมหาวิญญู วรณฺฑู. (2547). ประวัติศาสตร์การศึกษาบาลีของคณะสงฆ์ไทยในสยามประเทศ. กรุงเทพฯ : อาทรร.
- พระมหาสุข สุวีโร (มีนุช). (2539). ความสนใจต่อการศึกษาพระปริยัติธรรมของพระสงฆ์ : ศึกษากรณีพระนิสิตมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระมหาอดิศร ธีรสีโล. (2545). คุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย
- พระราชปริยัตโยดม (โอภาส โอภาโส). (2548). แนวทางการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมประจำจังหวัดลำปาง (แห่งที่ 1) วัดจองคำ ตำบลบ้านหวด อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. กรุงเทพฯ : เอกพิมพ์ไท .
- พระราชภาวนาวิสุทธิ (ไชยบูลย์ ชุ่มชโย). (2548). วารสารกัลยาณมิตรฉบับพระสังฆาธิการ, 8 (16) : 9.
- พระอมรเมธี (สุนทร สุนทรเมธี). (2544 ก, มิถุนายน 25). การประกันคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี. นครปฐม : (อัสสัมชัญ).
- . (2544 ข, มิถุนายน 25). การปฏิรูปการศึกษา (การศาสนศึกษา). นครปฐม : (อัสสัมชัญ).
- . (2547). การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีให้มีคุณภาพ. ที่ระลึกรับพระราชทานสมณศักดิ์ที่พระอมรเมธี (สุนทร สุนทรเมธี) 5 ธันวาคม 2547. กรุงเทพฯ : สื่อตะวัน.
- . (2548). ระเบียบปฏิบัติสำหรับผู้สอนและผู้เรียน ปีการศึกษา 2548. สำนักศาสนศึกษาวัดตากฟ้า : (อัสสัมชัญ).
- . (2549). แบบสำรวจข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี (ศ.11). นครสวรรค์ : สำนักงานเลขานุการรองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ (ฝ่ายการศึกษา).

- พิชิต ฤทธิจัญญ. (2544). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พุทธศาสนศึกษา, กอง. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2546). ปฏิทินการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช 2546. นครปฐม : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- . (2549, มีนาคม 8). สำนักเรียน/สำนักศาสนศึกษา/โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี ปีการศึกษา 2549 [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.onab.go.th/>.
- มงคล สิทธิหล่อ. (2545). การจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มนสิข สิทธิสมบูรณ์. (2543). ระเบียบวิธีวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.
- มนัส ภาคภูมิ. (2538). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ 2. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2548ก). วิสุทธิมรรค แปลภาค 3 ตอนจบ (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- แม่กองธรรมสนามหลวง, สำนักงาน. (2549, กรกฎาคม 16). หนังสือหลักสูตรนักรธรรม [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://maekongtham.no-ip.org/newweb/news.php>.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. (2542). การทำวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง.
- ราชภัฏเทพสตรี, มหาวิทยาลัย. (2547). หลักการสอน. ลพบุรี : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน), สำนักงาน. (2544). กรอบการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- รุจิรี ภูสาระ, และจันทราณี สงวนนาม. (2545). การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2545ก). แนวทางการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานศาสนากับการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- . (2545ข). รายงานวิจัยเรื่องรูปแบบและกระบวนการจัดการศึกษาและการเผยแผ่ศาสนาธรรม : กรณีศึกษา 9 วัด สกศ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ลัตตาวรรณ ศรีบัณฑิต, จินตนา ดาวเรือง, สุนันทา เชิงหอม, ชุตติกาญจน์ มาเจริญ, และ
ไฉยา วรเชษฐ์. (2550, มิถุนายน 1). คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก : http://202.143.139.146/E-learning/moral/title_3.doc.
- ลำเดือน นามเทพ, และวิฑูรย์ วังตาล. (2545). รายงานวิจัยเรื่องความสำเร็จในการปฏิบัติ
ภารกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม) อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ สกศ. กรุงเทพฯ : ฟริกหวานกราฟฟิค.
- วชิรญาณวโรรส สมเด็จพระมหาสมณเจ้า, กรมพระยา. (2547). ธมฺมปทภูรกกถา ปฐม
ภาโค (พิมพ์ครั้งที่ 33). กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วสิน กกาญจนวณิชย์กุล. (2545). การวัดและการประเมินผล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วัดปากน้ำ. (2549, มกราคม 6). การศึกษาของสงฆ์ [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.watpaknam.org/education/edu21.htm>.
- วาณี ชธรรมสุริยะ. (2545) บรรณทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). ครูผู้เปลี่ยนโฉมการเรียนรู้: เอกสารลำดับที่ 2
ชุดนวัตกรรมช่วยการเรียนรู้การสอน. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- _____. (2543ก). การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด : แนวทางสู่การปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ : ศูนย์กลางลาดพร้าว
- _____. (2543ข). แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- _____. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ : ศูนย์กลางลาดพร้าว
- _____. (2546). รายงานการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ปีการศึกษา 2546. กรุงเทพฯ : องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- วิชัย ชธรรมเจริญ. (2541). คู่มือการปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.
กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- วิทยา ประชากุล. (2548). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารหลักสูตร
สถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- วินัย คำนูนอก. (2546). สภาพและปัญหาการบริหารโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์
เพื่อโรงเรียนไทย ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
ศึกษาศาสตร์, กระทรวง. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ
ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สงบ ลักษณะ. (2541, สิงหาคม). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา. วารสาร
ข้าราชการครู, 11(6), 2-7.
- _____. (2549, ธันวาคม 20). การปฏิรูปการศึกษา [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
http://www.moe.go.th/main2/article/article-sagob/article45_8.htm
- สภาสถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษา. สุรินทร์ :
สถาบันราชภัฏสุรินทร์.
- สนิท สัตโยภาส. (2543). การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ. สำนักงานวิจัยและบริการวิชาการ
สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- สวาท ใจมาดี. (2544). สภาพและปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
แม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบัน
ราชภัฏเชียงใหม่.
- สวัสดิ์ กาญจนสุวรรณ. (2542). หลักการบริหารการศึกษา. สงขลา : สถาบันราชภัฏสงขลา.
- สวัสดิ์ เปี่ยมสัสม. (2540). สถานภาพและการแสวงหาความรู้ของพระสงฆ์ไทยในปัจจุบัน :
ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมคิด พรหมจ้อย, และสุพักตร์ พิบูลย์. (2543). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.
ม.ป.ท.
- สมคิด สร้อยน้ำ. (2542). หลักการสอน. อุตรธานี : สถาบันราชภัฏอุตรธานี.
- สมใจ เขียวสด. (2536). มนุษย์สัมพันธ์สำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูธนบุรี.
- สมชาย ไมตรี. (2539). การศึกษาของพระสงฆ์ในประเทศไทย : กรณีศึกษาพระปริยัติธรรม
แผนกบาลี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรปุญฺโญ). (2548ก). เรื่องสอบบาลีของสนามหลวง
แผนกบาลี พ.ศ. 2548. กรุงเทพฯ : อาทร.
- _____. (2548 ข). ปลืสนียกถา. วารสารกัลยาณมิตรฉบับพระสังฆาธิการ, (16) : 7.
- _____. (2549). เรื่องสอบบาลีของสนามหลวง แผนกบาลี พ.ศ. 2549. กรุงเทพฯ : อาทร.

- สมพงษ์ เรือนนระการ. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและประสิทธิผลการบริหาร ศูนย์การเรียนชุมชนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2540). การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน. การศึกษา กรุงเทพมหานคร, 20(7), 4-12.
- สมสกุล รสชาติ. (2548). รูปแบบการบริหารงานวิชาการของงานโรงเรียนสังกัดเทศบาล นครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- สุทธิวงศ์ ดันตยาพิศาลสุทธิ. (2535). พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2545). การเขียนแผนการสอนแนวปฏิรูปการศึกษาตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ 2542. สุพรรณบุรี : ริมปิง.
- สุภาพร มากแจ้ง. (2545). รายงานวิจัยเรื่องรูปแบบและกระบวนการจัดการศึกษาและการเผยแพร่ศาสนธรรม : กรณีศึกษา 9 วัด. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเมธ การศรีทอง, ประชุม วิบูลย์ศิลป์, และทิวา ยานไกล. (2545). รายงานวิจัยเรื่อง ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดไม่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด สศก. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สุรัชย์ ขยัน. (2539). การประเมินการจัดการศึกษาด้านพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุรพล พุ่มคำ. (2545). การศึกษารูปแบบการบริหารโปรแกรมวิชาในสถาบันราชภัฏ เขตภูมิศาสตร์ภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรวิทย์ ศิริโกคาภิรมย์. (2542). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย. ลพบุรี : ฝ่ายเอกสาร สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- สุวิทย์ หิรัญภาคณ์. (2540). พจนานุกรมฉบับนักเรียน. กรุงเทพฯ : โอ. คิว. บุ๊คเซนเตอร์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่ กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำรา เอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวณิต ลากันนท์. (2544, ตุลาคม). การปฏิรูปการศึกษา. วิทยาจารย์, 100 (7), 13-15.
- เสาวลักษณ์ สังข์ชูป. (2545). สภาพและปัญหาการดำเนินการประเมินผลภายใน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

- หยด คนโททอง. (2544). สภาพและปัญหาการประเมินภายในของโรงเรียน สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต สถาบัน
ราชภัฏเทพสตรี.
- หอมรดกไทย. (2549, มกราคม 6). การศึกษาภาษาบาลี [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.heritage.thaigov.net/religion/religion.htm>
- อดุลย์ศักดิ์ ดวงคำน้อย. (2541). รายงานการวิจัยเรื่องการบริหารและนำเสนอ
รูปแบบ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นสภาพแวดล้อมจริงในโรงเรียน
เรื่อง สถิติระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. ศูนย์นักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม เขตการศึกษา 6.
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2540). หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบัน
ราชภัฏสวนดุสิต.
- อรนุช โพชนุกูล. (2545, มีนาคม). ครูกับหน้าที่บทบาทใหม่ที่เปลี่ยนไป. วารสารวิชาการ,
3 (5), 43.
- อัปสร สุรโชติ. (2544). สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา
ยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลพบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). หลักการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- อารี พันธุ์มณี. (2544). จิตวิทยาการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ :
เลฟแอนดัลลิฟเพรส.
- อินทิดา บุญยาทร. (2542). หลักการสอน. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- อำรุง จันทวานิช. (2542). แนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ : พื้นฐานการปฏิรูป
การศึกษาเพื่อประชาชน. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- Brown, F.G. (1983). **Principles of educational and psychological testing (3rd ed).**
New York : CBS College.
- Cronbach, Lee J. (1990). **Essentials of psychological testing. 5th ed.** New York :
Harper & Row.
- Cuttance, P. (1994, July 8-9). **Consumer evaluation of quality management
& quality assurance systems for schools.** Paper prepared for the Australian
Quality Council Conference, Sydney : NSW Department of School Education.
- Herzberg, C. (1995). **Melting experiment son komatile analog composition at 5
GPA.** Department of Geological Sciences Rutgers University. New Brunswick.
New Jercey 08903, U.S.A.

- Klindersley, C. (2003). **Illustrated oxford dictionary**. Limited & oxford university press.
- DuBrin J. Andrew. (1998). **Leadership research finding, practice, & skill**. Houghton Mifflin Company.
- Middle hurst, Robin. (1997). **Repositioning higher education enhancing quality**.
- Murgatroyd, Stephen & Collin, Morgan. (1994). **Total quality management & the school**. Buckingham, Philadelphia : Open University Press.
- Sweden, N. (1993). **The international congress for school effectiveness & improvement, 1993**. Institute of Education University of London.
- Mortimore, P. (1993). **School effectiveness & the management of effective learning & teaching**. Institute of Education University of London.
- Piercy, Garth Eugene. (1990, March). Illinois secondary school teachers perceptions of 1988-1989 induction year activities. **Dissertation Abstracts International**, 51(8) : 2950-51 A.
- Shertzer, B. & Linden, J.D. (1979). **Fundamentals of individual appraisal**. Boston : Houghton Mifflin.
- Yamane, Taro. (1986). **Elementary sampling theory**. London : Prentice – hall.
- Weaver, E.H. (1997). **The self-managing school : A case study of school-based decision making with regard to curriculum, power, & human resources**. [CD-ROM]. quoted in : Proquest File : Dissertations Abstracts Item : 9724522.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ก

ประวัติสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์

และภาพประกอบ

ประวัติ

สำนักศาสนศึกษาวัดนครสวรรค์ พระอารามหลวง

วัดนครสวรรค์ พระอารามหลวง ตั้งอยู่เลขที่ 702 ถนนโกสีย์ ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000 เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย เป็นวัดโบราณและเป็นวัดประวัติศาสตร์คู่บ้านคู่เมืองนครสวรรค์วัดหนึ่ง สร้างในตอนปลายสมัยสุโขทัย เดิมชื่อว่า วัดหัวเมือง และวัดโพธิ์ลังการาม ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อปี พ.ศ.1972 เปลี่ยนชื่อเป็นวัดนครสวรรค์ เมื่อ พ.ศ. 2435 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 และใช้ชื่อว่า วัดนครสวรรค์ มาจนถึงปัจจุบัน

วัดนครสวรรค์ พระอารามหลวง มีพระมหาเถระเป็นเจ้าอาวาส ปกครองดูแลบริหารจัดการวัดให้ดำเนินมาด้วยความเรียบร้อยดีงาม ทั้งด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ดำรงตำแหน่งสืบต่อกันมาตามลำดับที่สืบกันได้ ดังนี้ 1) หลวงพ่อเคลือบ 2) พระครูสวรรค์วิถีสุทธิอุดมคณาจารย์สังฆปาโมกข์ (หลวงพ่อกุฑ) 3) พระครูเขมวิทิสังฆปาโมกข์ (สด) 4) พระใบฎีกาอัน 5) พระครูนิภาสธรรมคุณ (บุญเกิด จนฺทสาโร ป.ธ. 4) 6) พระเทพสิทธินายก (ห้อง ซาดิสิริ ป.ธ. 6) 7) พระเทพญาณโมลี รองเจ้าคณะภาค 4 ปัจจุบันมี พระราชปริยัติ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สฤชต์ สิริธโร ป.ธ. 9) เป็นเจ้าอาวาสและเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ ปฏิบัติศาสนกิจการพระพุทธศาสนา กิจการคณะสงฆ์ ตามบทบาทอำนาจหน้าที่ด้วยความเรียบร้อยดีงามตลอดมา

สำนักศาสนศึกษาวัดนครสวรรค์ เป็นศูนย์การศึกษาทางภาคเหนือตอนล่าง ดำเนินการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและบาลีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2477 โดยพระเทพสิทธินายก (พระมหาห้อง ซาดิสิริ ป.ธ. 6) ได้เริ่มต้นจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม จนมีความเจริญขึ้นเป็นสำนักศาสนศึกษาเป็นศูนย์การศึกษาและเป็นสนามสอบทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลีตามลำดับ โดยได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากท่านเจ้าอาวาสทุกรูป เป็นอย่างดีตลอดมา ปัจจุบันสำนักศาสนศึกษาวัดนครสวรรค์ พระอารามหลวง มีพระราชปริยัติ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สฤชต์ สิริธโร ป.ธ. 9) เจ้าอาวาสและเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ เป็นเจ้าสำนักศาสนศึกษา พระมหาประเสริฐ โชติธมฺโม (ป.ธ. 7, กศ.ม.) เป็นอาจารย์ใหญ่จัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตั้งแต่ประโยค 1-2 ถึงเปรียญธรรม 6 โดยกำหนดการเรียนการสอนใน ภาคเช้าตั้งแต่เวลา 08.30 - 10.30 น. และภาคค่ำตั้งแต่เวลา 16.30 - 19.30 น. มีพระภิกษุสามและเณรศึกษาอยู่ประจำในสำนักศาสนศึกษาทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลี จำนวน 115 รูป ใช้อาคารเทพประสิทธิ์วิทยาการเป็นสถานที่เรียน

ปี พ.ศ. 2549 ส่งผู้เรียนของสำนักศาสนศึกษาเข้าสอบพระปริยัติธรรม แผนกบาลี จำนวน 33 รูป สอบได้ 21 รูป คิดเป็นร้อยละ 63.6

พระราชปรียัติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
(สถิตย์ สิริขโร เปรียญธรรม 9 ประโยค)

พระมหาประเสริฐ ชาติธมฺโม

เปรียญธรรม 7 ประโยค
การศึกษามหาบัณฑิต

ภาพ เจ้าสำนักศาสนศึกษาและอาจารย์ใหญ่สำนักศาสนศึกษาวัดนครสวรรค์ พระอารามหลวง

ภาพ อาคารเรียนพระปริยัติธรรมเทพประสิทธิ์วิทยาการ

สำนักศาสนศึกษาวัดนครสวรรค์ พระอารามหลวง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ประวัติ
สำนักศาสนศึกษาวัดโพธาราม พระอารามหลวง

วัดโพธาราม พระอารามหลวง ตั้งอยู่เลขที่ 474 ถนนโกสีย์ ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000 เป็นวัดที่ตั้งมานานกว่า 100 ปี เดิมเป็นวัดราษฎร์ ขึ้นทะเบียนเป็นวัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2420 และต่อมาได้รับการยกฐานะเป็นพระอารามหลวง ชนิดสามัญ ชั้นตรี เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2506 นับเป็นพระอารามหลวงวัดแรกของจังหวัดนครสวรรค์

วัดโพธาราม พระอารามหลวง มีพระมหาเถระเป็นเจ้าอาวาส ปกครองดูแลบริหารจัดการวัดให้ดำเนินมาด้วยความเรียบร้อยดีงาม ทั้งด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการศาสนการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์จำนวนหลายรูป คือ

1. พระสมุห์อิม
2. พระครูธรรมจริตวิวงศ์ศิริเขต (ตัว)
3. พระครูต่วน
4. พระครูสุวรรณคราจารย์ (ช่วง ตีสถเถโร)
5. พระธรรมคุณาภรณ์ (เข้า จิตปัญญาเถโร ป.ธ. 9)
6. พระเทพคุณาภรณ์ (พุ่ม วุฑฒิตตเถระ) และ
7. พระสุนทรธรรมเวที (ประเทือง ฆมมาราโม) ตามลำดับ

ปัจจุบันมีพระเกศิวิกรม (ทอง ดิกขวิโร น.ธ. เอก, ป.ธ. 6) เป็นเจ้าอาวาสและเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์ ปฏิบัติศาสนกิจการพระพุทธรศาสนา กิจการคณะสงฆ์ ตามบทบาทอำนาจหน้าที่ด้วยความเรียบร้อยดีงามตลอดมา

สำนักศาสนศึกษาวัดโพธาราม พระอารามหลวง ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมมาตั้งแต่ พ.ศ. 2466 และดำเนินการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2495 เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาอีกสำนักหนึ่งของพระภิกษุและสามเณร ในจังหวัดนครสวรรค์ ปัจจุบันมีพระเกศิวิกรม (ทอง ดิกขวิโร น.ธ. เอก, ป.ธ. 6) เจ้าอาวาสและเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์ เป็นเจ้าสำนักศาสนศึกษา พระครูสิริโพธาราภิรัต (พระมหาสุนทร ปญญาโร น.ธ. เอก, ป.ธ. 5, พธ.บ) เป็นอาจารย์ใหญ่ โดยสำนักศาสนศึกษาจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีประโยค 1-2 ถึงเปรียญธรรม 5 โดยกำหนดการเรียนการสอนในภาคเช้าตั้งแต่เวลา 08.30 - 10.30 น. และภาคบ่ายตั้งแต่เวลา 13.00 - 16.30 น. มีพระภิกษุและสามเณรศึกษาอยู่ประจำในสำนักศาสนศึกษา ทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลีจำนวน 140 รูป ใช้อาคารเรียนพระปริยัติธรรมเทพคุณาภรณ์ ประสาธน์เป็นสถานที่เรียน

ปี พ.ศ. 2549 ส่งผู้เรียนของสำนักศาสนศึกษาเข้าสอบพระปริยัติธรรม แผนกบาลีจำนวน 130 รูป สอบได้ 14 รูป คิดเป็นร้อยละ 10.7

พระเกตุวิกรม

(กอง ดิถุขวีโร นักรธรรมเอก,
เปรียญธรรม 6 ประโยค)

พระครูสิริโพธากิรัต

(พระมหาสุนทร ปญญาโร นักรธรรมเอก,
เปรียญธรรม 5 ประโยค, พุทธศาสตรบัณฑิต)

ภาพ เจ้าสำนักศาสนศึกษาและอาจารย์ใหญ่สำนักศาสนศึกษาวัดโพธาราม พระอารามหลวง

ภาพ อาคารเรียนพระปริยัติธรรมเทพคุณาภรณ์ประศาสน์
สำนักศาสนศึกษาวัดโพธาราม พระอารามหลวง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ประวัติ

สำนักศาสนศึกษาวัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง

วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง ตั้งอยู่ที่เลขที่ 1-88 ถนนธรรมวิถี ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เดิมเรียกว่า วัดเขากบ เป็นวัดเก่าแก่โบราณสร้างมาแต่ พ.ศ. 1962 ครั้งสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี มีชื่อเรียกตามหลักฐานในศิลาจารึกสมัยสุโขทัย คือ วัดปากพระบาง ต่อมาสมเด็จพระวันรัต (เฮง เขมจารี) เจ้าคณะมณฑล ได้มาตรวจการคณะสงฆ์ จังหวัดนครสวรรค์ ได้เปลี่ยนชื่อให้ใหม่เป็นทางการว่า วัดวรนาถบรรพต แต่ประชาชน โดยทั่วไปเรียกว่า วัดเขากบ ติดปากมาจนถึงปัจจุบัน เดิมเป็นวัดราษฎร์ ได้รับการยกฐานะ ขึ้นเป็นพระอารามหลวง เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2534

วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง เป็นวัดเก่าแก่สมัยสุโขทัย และเคยเป็นวัดร้างมานาน จึงไม่ทราบนามเจ้าอาวาสในเบื้องต้น จนถึงปี พ.ศ. 2415 มีหลวงพ่อทอง ซึ่งต่อมาคือ พระอธิการทอง ท่านได้เดินธุดงค์มาจากจังหวัดอุตรดิตถ์ผ่านมาพบสภาพวัดวรนาถบรรพต เป็นวัดร้างจึงปักกลดพักอยู่ ญาติโยมเกิดศรัทธาจึงได้นิมนต์ท่านให้อยู่บูรณะวัด ท่านก็รับนิมนต์ และเริ่มบูรณปฏิสังขรณ์ วัดวรนาถบรรพตให้คืนสภาพ จากวัดร้างมาเป็นวัดที่มีพระสงฆ์ขึ้นมา อีกครั้งหนึ่ง (พระอธิการทอง พ.ศ. 2415-2484) ต่อจากนั้นก็ยังมีพระมหาเถระเป็นเจ้าอาวาส ปกครองดูแลบริหารจัดการวัดวรนาถบรรพตให้ดำเนินมาด้วยความเรียบร้อยดีงาม ทั้งด้าน การปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ ต่อจากพระอธิการทอง คือ พระครูนิวริฐธรรมคุณ (พระสมุห์ทองใบ วฑฺฒนสีโล, พ.ศ. 2485 - 2506)

ปัจจุบันมีพระเทพญาณมุณี (วิศิษฐ์) ญาณปาโชโต น.ธ.เอก, ป.ธ. 6, พ.ศ. 2507-ปัจจุบัน) เป็นเจ้าอาวาสและรองเจ้าคณะภาค 4 ปฏิบัติศาสนกิจการพระพุทธศาสนา กิจการคณะสงฆ์ ตามบทบาทอำนาจหน้าที่ด้วยความเรียบร้อยดีงามตลอดมา

สำนักศาสนศึกษาวัดวรนาถบรรพต เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาสำนักหนึ่งของ พระภิกษุและสามเณรในจังหวัดนครสวรรค์ ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลีมาแต่ปี พ.ศ. 2507ปัจจุบันมี พระเทพญาณมุณี (วิศิษฐ์) ญาณปาโชโต น.ธ.เอก, ป.ธ. 6) รองเจ้าคณะภาค 4 เป็นเจ้าสำนักศาสนศึกษา โดยสำนักศาสนศึกษา ได้จัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีตั้งแต่ประโยค 1-2 ถึงเปรียญธรรม 6 โดยกำหนดการเรียนการสอนในภาคเช้าตั้งแต่เวลา 08.30 - 10.30 น. และภาคบ่ายตั้งแต่เวลา 13.00 - 16.30 น. มีพระภิกษุและสามเณรศึกษาอยู่ประจำในสำนักศาสนศึกษาทั้งแผนกธรรม และแผนกบาลี จำนวน 85 รูป โดยใช้อาคารเรียนพระปริยัติธรรม เป็นสถานที่เรียน

ปี พ.ศ. 2549 ส่งผู้เรียนของสำนักศาสนศึกษาเข้าสอบพระปริยัติธรรม แผนกบาลี จำนวน 21 รูป สอบได้ 4 รูป คิดเป็นร้อยละ 19

พระเทพญาณมุนี

(วิศิษฐ์ ปญญาปโชโต นักธรรมเอก, เปรียญธรรม 6 ประโยค)

รองเจ้าคณะภาค 4

ภาพ เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง

ภาพ อาคารเรียนพระปริยัติธรรม สำนักศาสนศึกษาวัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง

ประวัติ สำนักศาสนศึกษาวัดท่าพระเจริญพรต

วัดท่าพระเจริญพรต ตั้งอยู่เลขที่ 28 หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย เดิมเรียกว่าวัดบ้านมะเกลือ สร้างเป็นวัดเมื่อ พ.ศ. 1943 สมัยสุโขทัยตอนปลายติดต่อกับสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ. 1943 ต่อมาวัดท่าพระเจริญพรตถูกทิ้งร้างจนบริเวณโดยรอบกลายเป็นป่ารกชัฏ จนถึง พ.ศ. 2465 พระอธิการเทียน ธรรมสวนโณ ได้ปรับปรุงอาคารเสนาสนะต่างๆ ภายในวัดได้แก่ พระอุโบสถและก่อสร้างมณฑป จำนวน 3 หลัง จนสามารถตั้งเป็นวัดที่ถูกต้องตามระเบียบของกรมการศาสนาได้อีกครั้งหนึ่ง และมีพระมหาเถระเป็นเจ้าอาวาสปกครองดูแลบริหารจัดการวัดให้ดำเนินมาด้วยความเรียบร้อยดีงาม ทั้งด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการศาสนการและ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ดำรงตำแหน่งสืบกันมาจนถึงปัจจุบันตามลำดับที่สืบกันได้ ดังนี้

1. พระอาจารย์เพ็ชร
2. พระอาจารย์ยอด พ.ศ. 2444
3. พระอธิการเทียน ธรรมสวนโณ พ.ศ. 2467-2496 (30 ปี)
4. พระอาจารย์สม พ.ศ. 2497 (รักษาการแทนเจ้าอาวาส)
5. พระอาจารย์ไฉน พ.ศ. 2498 (รักษาการแทนเจ้าอาวาส)
6. พระอธิการบุญช่วย ฉนทสาโน พ.ศ. 2499-2502 (4 ปี)
7. พระอาจารย์กู่ พ.ศ. 2502 (รักษาการแทนเจ้าอาวาส) และ

ปัจจุบันมีพระครูนิวาสธรรมสุนทร (สุนทร ขนดีโก น.ธ.เอก) พ.ศ. 2502 – ปัจจุบัน เป็นเจ้าอาวาสและรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์

สำนักศาสนศึกษาวัดท่าพระเจริญพรต เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาอีกสำนักหนึ่งของพระภิกษุและสามเณรในจังหวัดนครสวรรค์ โดยเริ่มจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เมื่อพ.ศ. 2503 และต่อมาเริ่มจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เมื่อ พ.ศ. 2511 จนถึงปัจจุบัน มีพระครู นิวาสธรรมสุนทร (สุนทร ขนดีโก น.ธ.เอก) เจ้าอาวาส และรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์เป็นเจ้าสำนักศาสนศึกษา พระมหาไพโรจน์ จันทบุญโญ ป.ธ. 7 วัดเทพสามัคคีเป็นอาจารย์ใหญ่ จัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีตั้งแต่ประโยค 1-2 ถึงเปรียญธรรม 8 โดยกำหนดการเรียนการสอน ในภาคเช้าตั้งแต่เวลา 08.30 - 10.30 น. และภาคบ่ายตั้งแต่เวลา 13.00 - 16.30 น. มีพระภิกษุและสามเณรศึกษาอยู่ประจำในสำนักศาสนศึกษาทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลีรวม 70 รูป โดยใช้อาคารเรียนพระปริยัติธรรม เป็นสถานที่เรียน

ปี พ.ศ. 2549 ส่งผู้เรียนของสำนักศาสนศึกษาเข้าสอบพระปริยัติธรรม แผนกบาลี จำนวน 53 รูป สอบได้ 5 รูป คิดเป็นร้อยละ 9.4

พระครูนิวาสธรรมสุนทร
(สุนทร ขนดีโก นักรธรรมเอก)
เจ้าอาวาส รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์

อาคารเรียนพระปริยัติธรรม
สำนักศาสนศึกษาวัดท่าพระเจริญพรต

ภาพ เจ้าสำนักศาสนศึกษาและอาคารเรียนพระปริยัติธรรมวัดท่าพระเจริญพรต

ภาพ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ของสำนักศาสนศึกษาวัดท่าพระเจริญพรต

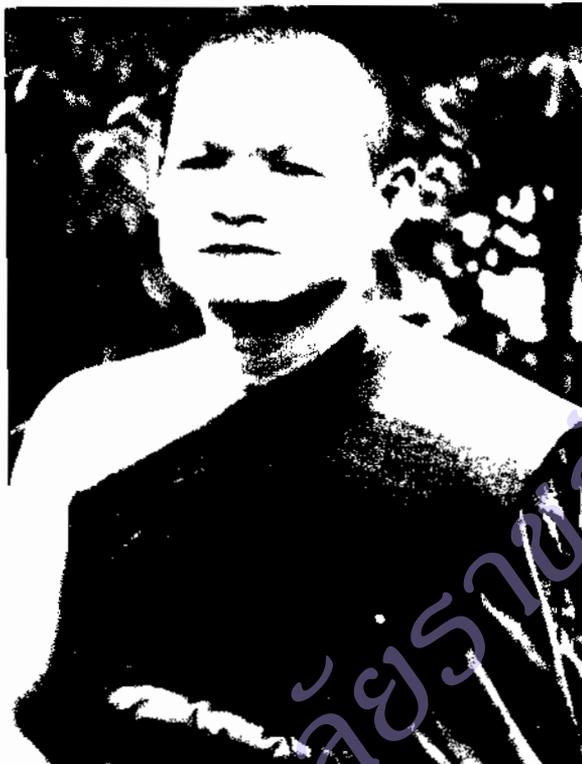
ประวัติ สำนักศาสนศึกษาวัดจอมคีรีนาคพรต

วัดจอมคีรีนาคพรต (วัดเขา) ตั้งอยู่เลขที่ 3 หมู่ที่ 4 ตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000 เป็นวัดโบราณและวัดประวัติศาสตร์เก่าแก่คู่บ้านคู่เมืองนครสวรรค์ เดิมมีชื่อเรียกว่า วัดลั่นทมบ้าง วัดเข้าง้าง รับพระราชทานวิสุงคามสีมาในปี พ.ศ. 2015 รัชสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ สมัยกรุงศรีอยุธยา อยู่ต่อมาจนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ใช้ชื่อเป็นทางการว่า วัดเขาบวชนาค แต่จากหลักฐาน หอจดหมายเหตุแห่งชาติ มีชื่อว่า วัดสุวัณคีรีนาคพรต ต่อมา พ.ศ. 2449 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงเสด็จประพาสต้นมณฑลนครสวรรค์ ทรงพระราชทานนามวัดใหม่เป็น วัดจอมคีรีนาคพรต

วัดจอมคีรีนาคพรตมีพระมหาเถระเป็นเจ้าอาวาส ปกครองดูแลบริหารจัดการวัด ให้ดำเนินมาด้วยความเรียบร้อยดีงาม ทั้งด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการศาสนการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ ดังนี้ 1) หลวงพ่อหว่า 2) พระครูสวรรค์วิถีสัทธิตถมคณาจารย์สังฆปาโมกข์ (หลวงพ่อกฤษ) พ.ศ. 2439 – 2448 3) พระครูสังฆวิณีจ พ.ศ. 2448 – 2449 4) พระอธิการเอม พ.ศ. 2449 – 2453 5) พระอธิการแจ่ม พ.ศ. 2453 – 2456 6) พระอธิการพัน พ.ศ. 2456 – 2460 7) พระอธิการยวง พ.ศ. 2463 – 2482 8) พระใบฎีกาผิน พ.ศ. 2482 – 2483 9) พระสมุห์เกลี้ยง ฆมฺมกาโม พ.ศ. 2483 – 2489 10) พระครูนิวิฐปราวกรม (หลวงพ่อรวม) พ.ศ. 2489 – 2525 11) พระครูนิวิฐวรคุณ พ.ศ. 2525 – 2530 12) พระครูนิกรธรรมรัต (เสน่ห์ เขมปญโญ) พ.ศ. 2530 – 2545 และปัจจุบันมีพระครูศิริศิริรักษ์ (พระมหาสมคิด กนฺตธมฺโม น.ธ.เอก, ป.ธ. 5, พธ.บ. รัฐศาสตร์) พ.ศ. 2546 - ปัจจุบัน เป็นเจ้าอาวาสและเจ้าคณะตำบลปากน้ำโพ ปฏิบัติศาสนกิจการ พระพุทธศาสนา กิจการคณะสงฆ์ ตามบทบาทอำนาจหน้าที่ด้วยความเรียบร้อยดีงามตลอดมา

สำนักศาสนศึกษาวัดจอมคีรีนาคพรต ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมมาเป็นเวลานาน แต่เปิดเป็นสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เมื่อปี พ.ศ. 2543 ปัจจุบันมีพระครูศิริศิริรักษ์ (พระมหาสมคิด กนฺตธมฺโม น.ธ.เอก, ป.ธ. 5, พธ.บ. รัฐศาสตร์) เจ้าอาวาสวัดจอมคีรีนาคพรตเป็นเจ้าสำนักศาสนศึกษา พระมหาสมศักดิ์ จานิสฺสโร เป็นอาจารย์ใหญ่ โดยสำนักศาสนศึกษาจัดแบ่งระดับชั้นของการจัดการเรียนการสอนออกเป็น ประโยค 1-2 และเปรียญธรรม 3-4 (เรียนภาคเช้า และภาคบ่าย) มีพระภิกษุและสามเณรศึกษา อยู่ประจำในสำนักศาสนศึกษาทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลีรวม 30 รูป ใช้อาคารศาลาการเปรียญ หรืออาคารเอนกประสงค์เป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนแล้วแต่สะดวก (ไม่มีอาคารเฉพาะ)

ปี พ.ศ. 2549 ส่งผู้เรียนของสำนักศาสนศึกษาเข้าสอบพระปริยัติธรรม แผนกบาลี จำนวน 26 รูป สอบได้ 7 รูป คิดเป็นร้อยละ 26.9

พระครูศิริรักษ์

(พระมหาสมคิด กนฺตธมฺโม นักธรรมเอก,
เปรียญธรรม 5 ประโยค, พุทธศาสตรบัณฑิต)

พระมหาสมศักดิ์ จานิสฺสโร

(นักธรรมเอก, เปรียญธรรม 4 ประโยค)

ภาพ เจ้าสำนักศาสนศึกษาและอาจารย์ใหญ่สำนักศาสนศึกษาวัดจอมคีรีนาคพรต

ภาพ อาคารศาลาเอนกประสงค์ที่ใช้เป็นอาคารเรียนพระปริยัติธรรม (ไม่มีอาคารเรียนเฉพาะ)

ประวัติ สำนักศาสนศึกษาวัดแสงสวรรค์

วัดแสงสวรรค์ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 5 บ้านท่าพุทรา ตำบลพิบูล อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ 60120 เริ่มสร้างวัดเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2488 ตั้งแต่เริ่มสร้างวัดถึงปัจจุบัน มีพระมหาเถระ เป็นเจ้าอาวาส ปกครองดูแลบริหารจัดการวัดให้ดำเนินมาด้วยความเรียบร้อยดีงาม ทั้งด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการศาสนการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์จำนวน 4 รูป ดังนี้

1. พระครูนิพันธ์ธรรมคุณ (บัว อินฺทสโร น.ธ.เอก)
2. พระครูนิทัศน์สารโกวิทย์ (ประเทือง ฐมมาราโม น.ธ.เอก, ป.ธ. 6) เจ้าคณะอำเภอชุมแสง ต่อมาย้ายไปดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดโพธารามและเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ที่พระสุนทรธรรมเวที
3. พระมหาสงัด ปกสฺสโร (น.ธ.เอก, ป.ธ. 7) เจ้าคณะอำเภอชุมแสง และ
4. พระครูนิติธรรมโกศล (พิมพ์ ชินทตฺโต น.ธ.เอก) (รูปปัจจุบัน) แต่งตั้งเมื่อวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2534 เป็นเจ้าอาวาส ปฏิบัติศาสนกิจการพระพุทธศาสนา กิจการคณะสงฆ์ตามบทบาทอำนาจหน้าที่ด้วยความเรียบร้อยดีงามตลอดมา

สำนักศาสนศึกษาวัดแสงสวรรค์ เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาอีกสำนักหนึ่งของพระภิกษุและสามเณรในจังหวัดนครสวรรค์ ที่จัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีมาเป็นระยะเวลายาวนานตั้งแต่สมัยของท่านเจ้าอาวาสรูปแรก จากประวัติความเป็นมาของวัดที่ถูกบันทึกไว้ และถาวรวัตถุต่าง ๆ ของวัด ที่ปรากฏอยู่เป็นสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีที่เก่าแก่และมีชื่อเสียงของจังหวัดนครสวรรค์ ที่เคยมีพระภิกษุและสามเณรศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีประจำอยู่เป็นจำนวนมาก หลักฐานคืออาคารเรียนพระปริยัติธรรมที่ก่อสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2508 และดำเนินการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีมาเป็นลำดับ โดยได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากท่านเจ้าอาวาสทุกรูปเป็นอย่างดีตลอดมา

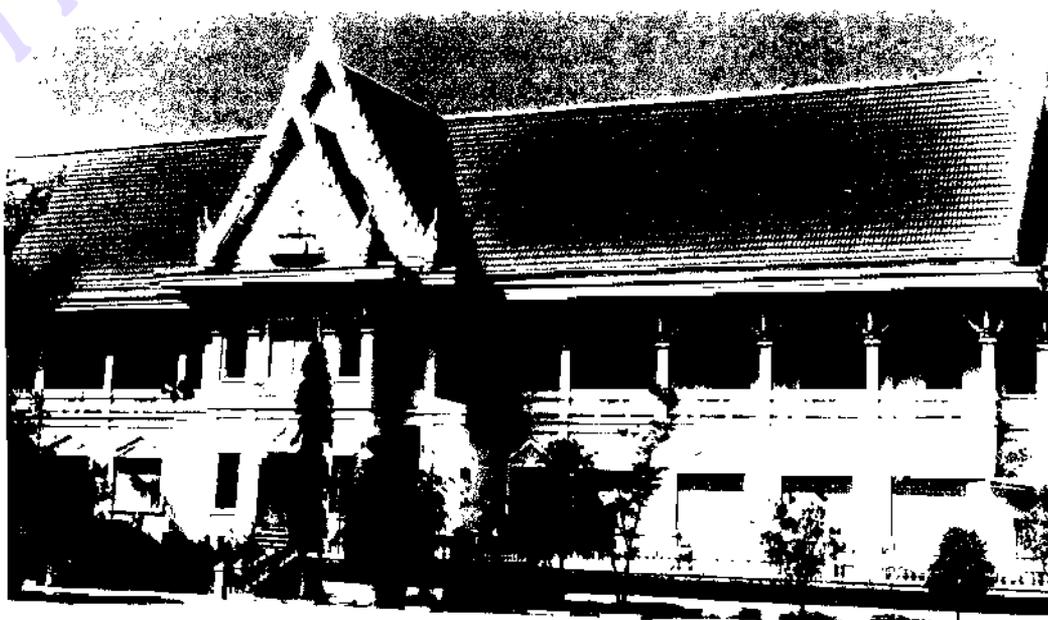
ปัจจุบันมีพระครูนิติธรรมโกศล (พิมพ์ ชินทตฺโต น.ธ.เอก) เจ้าอาวาสวัดแสงสวรรค์ เป็นเจ้าสำนัก ศาสนศึกษา พระมหาโยธิน ฐมฺมานนฺโท น.ธ.เอก, ป.ธ. 4, พช.บ. เป็นอาจารย์ใหญ่ พระมหาชนะ สีลสุทฺโธ น.ธ.เอก, ป.ธ. 7 และพระมหาวรวิ อนุญโณ น.ธ.เอก, ป.ธ. 5 เป็นผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ สำนักศาสนศึกษาจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีประโยค 1-2 ถึงเปรียญธรรม 5 โดยกำหนดการเรียนการสอนในภาคเช้าตั้งแต่เวลา 08.30 - 10.30 น. และภาคบ่ายตั้งแต่เวลา 13.00 - 16.30 น. มีพระภิกษุและสามเณรศึกษาอยู่ประจำในสำนักศาสนศึกษา รวม 17 รูป ใช้อาคารเรียนพระปริยัติธรรมเป็นสถานที่เรียน

ปี พ.ศ. 2549 ส่งผู้เรียนของสำนักศาสนศึกษาเข้าสอบพระปริยัติธรรม แผนกบาลีจำนวน 14 รูป สอบได้ 6 รูป คิดเป็นร้อยละ 42.8

พระครูนิติธรรมโกศล
 (พิมพ์ ชินทตโต นักรธรรมเอก)
 เจ้าอาวาสวัดแสงสุวรรณ

ภาพ เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดแสงสุวรรณ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์

ภาพ อาคารเรียนพระปริยัติธรรม สำนักศาสนศึกษาวัดแสงสุวรรณ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2508

ประวัติ สำนักศาสนศึกษาวัดตากฟ้า พระอารามหลวง

วัดตากฟ้า พระอารามหลวง ตั้งอยู่เลขที่ 359 หมู่ที่ 1 ตำบลตากฟ้า อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ 60190 สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย เริ่มสร้างเป็นที่พักสงฆ์เมื่อพ.ศ. 2490 มีพระภิกษุปกครองดูแลที่พักสงฆ์ที่ปรากฏคือ หลวงพ่อขุนทอง อริยขโณ (ขุนทอง เคื่องสาร) และพระอาจารย์บุญส่งตามลำดับ ต่อมากรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการประกาศตั้งเป็นวัด นามว่า วัดตากฟ้า เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2510 เดิมเป็นวัดราษฎร์ ต่อมาในมหาวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ ยกฐานะวัดตากฟ้าขึ้นเป็นพระอารามหลวง ชั้นตรี ชนิดสามัญ เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2549

วัดตากฟ้ามีพระมหาเถระเป็นเจ้าอาวาส ปกครองดูแลบริหารจัดการวัดและคณะสงฆ์ให้ดำเนินมาด้วยความเรียบร้อยถึงมาทั้งด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษา สงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณสุขูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ คือ พ.ศ. 2508-2535 พระครูนภเชตคณารักษ์ (สุรินทร์ จันทโชโต น.ธ.โท) เป็นเจ้าอาวาสและเจ้าคณะอำเภอตากฟ้ารูปแรก พ.ศ. 2536 พระราชปัญญาเวที (จิต จิตเวที น.ธ.เอก, ป.ธ. 9, กศ.ม.) เป็นเจ้าอาวาสวัดตากฟ้า รูปที่ 2 ปฏิบัติศาสนกิจการพระพุทธศาสนา กิจการคณะสงฆ์ตามบทบาทอำนาจหน้าที่ด้วยความเรียบร้อยถึงมาตลอดมา

สำนักศาสนศึกษาวัดตากฟ้า จัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2526 สำนักศาสนศึกษาวัดตากฟ้าได้เปิดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีขึ้น โดยพระครูนภเชตคณารักษ์ (สุรินทร์ จันทโชโต) เจ้าสำนักศาสนศึกษาได้อาราธนาพระมหากาญจน์ กาญจน์รสี (กาญจน์ โควางกูร น.ธ.เอก, ป.ธ. 8) มาเป็นอาจารย์ใหญ่รูปแรก ดำเนินการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีมาเป็นลำดับ มีผู้รับหน้าที่เป็นอาจารย์ใหญ่ต่ออีก 2 รูป คือ พระมหาสมชาย อิทธิโชโต น.ธ.เอก, ป.ธ. 9 (ธีรโชติ เกิดแก้ว) รูปที่ 2 และพระมหาทนต์ศักดิ์ พรหมวีรสี (ทนต์ศักดิ์ พรหมรังษี น.ธ.เอก, ป.ธ. 7) รูปที่ 3 จนถึง พ.ศ. 2534 พระครูนภเชตคณารักษ์ อาพาธหนักและมรณภาพ จึงหยุดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีไประยะหนึ่ง

พ.ศ. 2538 พระราชปัญญาเวที ได้เปิดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีขึ้นอีกครั้งหนึ่ง โดยมีพระอมรเมธี (สุนทร สุนทรเมธี น.ธ.เอก, ป.ธ. 7, กศ.ม.) เป็นอาจารย์ใหญ่ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนมาเป็นลำดับ พ.ศ. 2540 สร้างอาคารเรียนพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2544 เป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีประจำจังหวัดนครสวรรค์ แห่งที่ 1 ปัจจุบันมีพระภิกษุและสามเณรศึกษาอยู่ประจำในสำนักศาสนศึกษาเป็นจำนวน 309 รูป

ปี พ.ศ. 2549 ส่งผู้เรียนของสำนักศาสนศึกษาเข้าสอบพระปริยัติธรรม แผนกบาลี จำนวน 201 รูป สอบได้ 134 รูป คิดเป็นร้อยละ 66.6

พระราชปัญญาเวที

รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์

(วัด รัตเวที เปรียญธรรม 9 ประโยค, การศึกษามหาบัณฑิต)

พระอมรเมธี

(พระมหาสุนทร สุนทรเมธี เปรียญธรรม 7 ประโยค, การศึกษามหาบัณฑิต, Ph.D. Candidate)

ภาพ เจ้าสำนักศาสนศึกษาและอาจารย์ใหญ่สำนักศาสนศึกษาวัดตากฟ้า พระอารามหลวง

ภาพ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ของสำนักศาสนศึกษาวัดตากฟ้า พระอารามหลวง
พ.ศ. 2549

ภาพ อาคารเรียนพระปริยัติธรรมศรีนภเชตวิทยา สร้างเมื่อ พ.ศ. 2540
สำนักศาสนศึกษาวัดตากฟ้า พระอารามหลวง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี
ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหาร
- 2) ผู้สอน
- 3) ผู้เรียน

2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี
ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์

ตอนที่ 3 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี
ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์

3. โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ในสำนักศาสนศึกษาของท่าน ผลการวิจัยครั้งนี้จะนำเสนอในภาพรวมซึ่งไม่มีผลใดๆ ต่อสำนักศาสนศึกษาของท่าน คำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เพื่อการบริหารสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ต่อไป

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว

นักศึกษาหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ตอนที่ 1

ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. สถานภาพการปฏิบัติงาน
  - ผู้บริหาร
  - ผู้สอน
  - ผู้เรียน
2. วุฒิตั้งการศึกษาระดับสูงสุดแผนกบาลี
  - เปรียญตรี
  - เปรียญโท
  - เปรียญเอก
3. จำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบท
  - ต่ำกว่า 5 ปี/พรรษา
  - 5 – 10 ปี/พรรษา
  - 11 – 15 ปี/พรรษา
  - 16 – 20 พรรษา
  - 21 พรรษาขึ้นไป
4. สังกัดสำนักศาสนศึกษา
  - สำนักศาสนศึกษาวัดนครสวรรค์
  - สำนักศาสนศึกษาวัดโพธาราม
  - สำนักศาสนศึกษาวัดวรนาถบรรพต
  - สำนักศาสนศึกษาวัดท่าพระเจริญพรต
  - สำนักศาสนศึกษาวัดจอมคีรีนาคพรต
  - สำนักศาสนศึกษาวัดแสงสวรรค์
  - สำนักศาสนศึกษาวัดตากฟ้า
5. ระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น (เฉพาะวุฒิสถาบัน)
  - 1 ปี
  - 2 ปี
  - 3 ปีขึ้นไป
6. เจ้าสำนักให้การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน
  - น้อย
  - ปานกลาง
  - มาก

ตอนที่ 2

แบบสอบถามต่อไปนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพการจัดการเรียนการสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ว่ามีสภาพการจัดการเรียนการสอนแต่ละข้อและแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด

คำชี้แจง โปรดพิจารณาสภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในสำนักศาสนศึกษาของท่านว่ามีอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่เหมาะสมที่สุดและมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพการจัดการเรียนการสอนมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพการจัดการเรียนการสอนมีการปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพการจัดการเรียนการสอนมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพการจัดการเรียนการสอนมีการปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพการจัดการเรียนการสอนมีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี	สภาพการปฏิบัติจริง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านหลักสูตร					
1	สำนักศาสนศึกษาใช้หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลี พ.ศ. 2510 จัดการเรียนการสอน....	-----	-----	-----	-----	-----
2	หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เป็นหลักสูตรเฉพาะ ใช้เหมือนกันทั่วประเทศ...	-----	-----	-----	-----	-----
3	ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดแผนการสอนและ ประสานการจัดการจัดการเรียนการสอน ให้กับผู้เรียนเรียน.....	-----	-----	-----	-----	-----
4	ผู้บริหารและผู้สอนเป็นผู้กำหนดยุทธศาสตร์ ให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถและพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน.....	-----	-----	-----	-----	-----
5	หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลีทำให้ ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม.....	-----	-----	-----	-----	-----

ข้อ ที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี	สภาพการปฏิบัติจริง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
6	หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ทำให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้.....					
7	หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ทำให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาตนเอง.....					
8	หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลี มีความสอดคล้องกับสภาพสังคม และ สิ่งแวดล้อม.....					
9	หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลี มีความเหมาะสมกับผู้เรียน.....					
10	หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ผู้เรียน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้.....					
	ด้านผู้สอน					
11	สำนักศาสนศึกษาจัดพระภิกษุ/สามเณรที่เป็น มหาเปรียญคือจบเปรียญธรรม 3 ประโยค ขึ้นไป เป็นผู้สอน.....					
12	ผู้สอนผ่านการอบรมหลักสูตรครูสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของกองบาลี สนามหลวง.....					
13	ผู้สอนได้รับการแต่งตั้งเป็นครูสอนพระปริยัติ ธรรม แผนกบาลี โดยเจ้าคณะจังหวัด.....					
14	สำนักศาสนศึกษามีผู้สอนครบทุกระดับชั้น ที่สำนักศาสนศึกษาจัดการเรียนการสอน.....					
15	ผู้สอนมีความรู้ สามารถอธิบายข้อธรรม ได้โดยละเอียดทั้งโดยอรรถและพยัญชนะ.....					
16	ผู้สอนมีการสอนดี จัดเตรียมกระบวนการต่างๆ ของการเรียนการสอนครบถ้วน.....					

ข้อ ที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี	สภาพการปฏิบัติจริง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
17	ผู้สอนมีการปกครองดี ไม่มีอคติ สนใจดูแล ผู้เรียนทุกรูปเสมอกัน.....					
18	ผู้สอนมีความประพฤติดี เชื้อมั่นในตนเอง เป็นกันเองกับผู้เรียน มีความสำรวม น่าศรัทธา.....					
19	ผู้สอนนุ่งห่มเป็นปริมณฑล สะอาด เรียบร้อย					
20	ผู้สอนวางตนเหมาะสมกับบุคคล กาลเทศะ ทุกสถานะ.....					
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน						
21	การจัดการเรียนการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ของผู้เรียน.....					
22	การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ใช้ ในการถ่ายทอดความรู้ของผู้สอนสู่ผู้เรียน.....					
23	การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เน้นการท่องจำเป็นหลัก.....					
24	หลังจากให้ผู้เรียนท่องจำแล้ว ผู้สอนใช้วิธีการ สอนแบบแปลเป็นหลัก.....					
25	ผู้บริหาร-ผู้สอน-ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน.....					
26	ผู้เรียนได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเรียน และมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น.....					
27	ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตร.....					
28	ผู้เรียนมีการพัฒนาคุณสมบัติในตัวเองด้าน ความรู้ ความคิด คุณภาพและสุขภาพ.....					

ข้อ ที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี	สภาพการปฏิบัติจริง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
29	เพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ เกิดการเรียนรู้และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้.....	-----	-----	-----	-----	-----
	ด้านปัจจัย					
	ที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน					
30	ท่านเจ้าสำนักศาสนศึกษาให้การสนับสนุนและ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน.....	-----	-----	-----	-----	-----
31	อาจารย์ใหญ่บริหารจัดการและดูแล การจัดการเรียนการสอน.....	-----	-----	-----	-----	-----
32	ประชาชนทั่วไปให้การสนับสนุนและส่งเสริม การจัดการเรียนการสอน.....	-----	-----	-----	-----	-----
33	รัฐบาลจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้กับ สำนักศาสนศึกษาอย่างเพียงพอ.....	-----	-----	-----	-----	-----
34	ประชาชนผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคทรัพย์ เป็นทุนสนับสนุนการจัดการศึกษา.....	-----	-----	-----	-----	-----
35	สำนักศาสนศึกษาจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่าย สำหรับการบริหารจัดการ ด้านกิจกรรม และ ตอบแทนบุคลากรอย่างเหมาะสม.....	-----	-----	-----	-----	-----
36	สถานที่เรียนมีความเหมาะสมและเอื้อต่อการ จัดการเรียนการสอน.....	-----	-----	-----	-----	-----
37	มีวัสดุ - อุปกรณ์ เพื่อการจัดการเรียน การสอนเพียงพอ.....	-----	-----	-----	-----	-----
38	ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถด้านการบริหาร จัดการสำนักศาสนศึกษา.....	-----	-----	-----	-----	-----
39	มีผู้สอนที่มีคุณภาพอยู่ประจำสำนักศาสนศึกษา	-----	-----	-----	-----	-----

ข้อ ที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี	สภาพการปฏิบัติจริง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านการประเมินผล					
40	สำนักศาสนศึกษาดำเนินการสอน เตรียมความพร้อมของผู้เรียนเพื่อสอบ.....					
41	กองบาลีสนามหลวงเป็นผู้จัดสอบพระปริยัติธรรม แผนกบาลี.....					
42	เมื่อผู้สอบประโยค 1-2 ถึงเปรียญธรรม 5 สอบไม่ผ่านครั้งแรก กองบาลีสนามหลวงเปิดโอกาสให้มีการสอบครั้งที่สอง.....					
43	ความสะดวกในการสอบบาลีสนามหลวงระดับประโยค 1-2 ถึงเปรียญธรรม 4 จัดสถานที่ให้สอบทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค.....					
44	การสอบบาลีสนามหลวงระดับเปรียญธรรม 5 ถึง เปรียญธรรม 9 จัดสถานที่ให้สอบเฉพาะในส่วนกลาง.....					
45	ข้อสอบบาลีสนามหลวง ไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่เรียน.....					
46	การสอบบาลีสนามหลวง เป็นการวัดความรู้พื้นฐานของผู้เรียนและตัดสินเลื่อนชั้นให้กับผู้เรียน.....					
47	การวัดผลและประเมินผลใช้เกณฑ์คะแนนและวิธีการตรวจประโยคบาลีสนามหลวง พ.ศ. 2487.....					

ตอนที่ 3

แบบสอบถามต่อไปนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอน
พระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์
ว่ามีระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอนแต่ละข้อและแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด

- คำชี้แจง** โปรดพิจารณาปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี
ในสำนักศาสนศึกษาของท่าน ว่ามีอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด แล้วเขียน
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่เหมาะสมที่สุดและมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้
- 5 หมายถึง มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด
  - 4 หมายถึง มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก
  - 3 หมายถึง มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับปานกลาง
  - 2 หมายถึง มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับน้อย
  - 1 หมายถึง มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ปัญหาการจัดการเรียนการสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านหลักสูตร					
1	หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ไม่มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพ และสังคมปัจจุบัน.....	----	----	----	----	----
2	ตำราเรียนใช้สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน โดยไม่มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับปัจจุบัน.....	----	----	----	----	----
3	การเรียนการสอนใช้วิธีการสืบทอดกันมา เน้นความจำของผู้เรียนเป็นหลัก.....	----	----	----	----	----
4	หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ไม่เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านภาษาบาลี ได้อย่างเหมาะสม.....	----	----	----	----	----
5	เนื้อหาและภาษาที่ใช้ของหลักสูตร ขาดความทันสมัยและเข้าใจยาก.....	----	----	----	----	----

ข้อ ที่	ปัญหาการจัดการเรียนการสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
6	หลักสูตร ขาดการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ วุฒิภาวะของผู้เรียนในปัจจุบัน.....	-----	-----	-----	-----	-----
	ด้านผู้สอน					
7	สำนักศาสนศึกษาที่มีผู้สอนไม่ครบทุกระดับชั้น ที่สำนักศาสนศึกษาจัดการเรียนการสอน.....	-----	-----	-----	-----	-----
8	มีผู้สอนที่ไม่ได้อยู่ประจำในสำนักศาสนศึกษา	-----	-----	-----	-----	-----
9	มีผู้สอนที่ไม่ผ่านการอบรมครูสอนบาลี ของ กองบาลีสนามหลวง.....	-----	-----	-----	-----	-----
10	มีผู้สอนที่ไม่ได้รับแต่งตั้งเป็นครูสอนพระปริยัติ ธรรม แผนกบาลีเป็นผู้สอน.....	-----	-----	-----	-----	-----
11	มีผู้สอนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร.....	-----	-----	-----	-----	-----
12	มีผู้สอนที่ขาดการเป็นนักปกครองที่ดี.....	-----	-----	-----	-----	-----
13	มีผู้สอนที่ขาดภาวะผู้นำและเป็นแบบอย่างของ ผู้เรียนไม่ได้.....	-----	-----	-----	-----	-----
14	มีผู้สอนที่ขาดความรู้ความเข้าใจภาษาบาลี ที่ลึกซึ้ง.....	-----	-----	-----	-----	-----
15	มีผู้สอนที่ขาดประสบการณ์การจัดการเรียน การสอน.....	-----	-----	-----	-----	-----
16	มีผู้สอนที่ไม่สามารถนำความรู้มาประยุกต์ ใช้กับสภาพการจัดการเรียนการสอนจริงได้.....	-----	-----	-----	-----	-----
	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน					
17	ผู้บริหารเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เดียว ไม่เหมาะสม.....	-----	-----	-----	-----	-----
18	ผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน การสอน.....	-----	-----	-----	-----	-----

ข้อ ที่	ปัญหาการจัดการเรียนการสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
19	การท่องจำเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่ เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของผู้เรียนในปัจจุบัน.....	-----	-----	-----	-----	-----
20	การให้ท่องจำและการแปลเป็นกิจกรรมการเรียน การสอนที่ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้.....	-----	-----	-----	-----	-----
21	กิจกรรมการเรียนการสอนไม่จูงใจและทำให้ ผู้เรียนเบื่อหน่ายการเรียนการสอน.....	-----	-----	-----	-----	-----
22	ผู้สอนปฏิบัติหน้าที่สอนตามผู้บริหารสั่ง เท่านั้น.....	-----	-----	-----	-----	-----
23	ผู้เรียนขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน การสอน.....	-----	-----	-----	-----	-----
24	ผู้สอนไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ร่วมแสดง ความคิดเห็นในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง.....	-----	-----	-----	-----	-----
ด้านปัจจัย						
ที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน						
25	ท่านเจ้าสำนักไม่ให้การสนับสนุนและส่งเสริม การจัดการเรียนการสอน.....	-----	-----	-----	-----	-----
26	ผู้บริหารไม่ตั้งใจบริหารจัดการ สำนักศาสนศึกษา.....	-----	-----	-----	-----	-----
27	ประชาชนทั่วไปไม่ให้การสนับสนุนและส่งเสริม การจัด การเรียนการสอน.....	-----	-----	-----	-----	-----
28	ผู้สอนไม่ปฏิบัติตามหน้าที่.....	-----	-----	-----	-----	-----
29	รัฐบาลจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้กับ สำนักศาสนศึกษาไม่เพียงพอ.....	-----	-----	-----	-----	-----

ข้อ ที่	ปัญหาการจัดการเรียนการสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
30	สำนักศาสนศึกษาศึกษาขาดงบประมาณ ที่เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการบริหารจัดการ ด้านกิจกรรม และตอบแทนบุคลากร.....					
31	อาคาร/สถานที่เรียนไม่เหมาะสม และไม่เอื้อต่อ การจัด การเรียนการสอน.....					
32	ขาดวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่จำเป็น.....					
33	ผู้บริหารและครูสอนขาดความสามัคคี.....					
34	บรรยากาศและสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เอื้อต่อ การจัดการเรียนการสอน.....					
35	การบริหารจัดการไม่เป็นระบบ.....					
36	ผู้เรียนขาดความตั้งใจที่จะศึกษาเรียนรู้ อย่างแท้จริง.....					
ด้านการประเมินผล						
37	ระบบการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนก บาลีที่ให้สำนักศาสนศึกษาดำเนินการสอน กองบาลี สนามหลวง จัดสอบถือเป็นระบบ การศึกษาที่ไม่เหมาะสม					
38	ความสะดวกในการสอบบาลีสนามหลวงระดับ เปรียญธรรม 5 ถึงเปรียญธรรม 9 จัดสถานที่ ให้สอบเฉพาะในส่วนกลางไม่เหมาะสม.....					
39	ผู้สอน-ผู้เรียนไม่ให้ความสำคัญต่อการ ประเมินผลในสถานศึกษา เพราะถือว่าไม่ใช่ การวัดและการประเมินผลที่เป็นทางการ.....					
40	ข้อสอบบาลีสนามหลวงที่ใช้สอบไม่ครอบคลุม เนื้อหาของหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอน.....					

ข้อ ที่	ปัญหาการจัดการเรียนการสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
41	ข้อสอบบาลีสนามหลวงยากเกินไป และข้อสอบขาดการทดสอบความยากง่าย.....	-----	-----	-----	-----	-----
42	เกณฑ์การวัดการประเมินผล วัดความจำ มากกว่าความเข้าใจและการประยุกต์ใช้.....	-----	-----	-----	-----	-----
43	เกณฑ์คะแนนและวิธีการตรวจประโยคบาลี สนามหลวง พ.ศ. 2487 ที่ใช้ในปัจจุบัน ไม่เหมาะสม.....	-----	-----	-----	-----	-----

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ที่	ชื่อ - สกุล	วุฒิและสาขา	ตำแหน่งปัจจุบัน
1.	พระราชปัญญาเวที (รัต รัตเวที ทับเอี่ยม)	เปรียญธรรม 9 ประโยค, การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา	เจ้าอาวาสวัดตากฟ้า พระอารามหลวง รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์
2.	ผศ.ดร.สุรพล พุฒคำ	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาการบริหารการศึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3.	ผศ.วินัย สมมิตร	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4.	นายอำนาจ ไ้ม้สอาด	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา	ผู้อำนวยการ โรงเรียนอำนาจวิทย์ (หน้ากองบิน 4) ตำบลตากลี อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์
5.	นายคำพอง เกื่อนช้าง	เปรียญธรรม 9 ประโยค เมื่อเป็นสามเณร, ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาภาษาสันสกฤต Ph.D. Candidate. สาขาวิชาการบริหารพัฒนา สถาบันการศึกษา	อาจารย์ประจำ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

รายชื่อสำนักศาสนศึกษาที่ทดลองใช้แบบสอบถามการวิจัย
จำนวน 3 สำนักศาสนศึกษา
ในจังหวัดนครสวรรค์

ลำดับที่	สำนักศาสนศึกษา ที่ทดลองใช้แบบสอบถามการวิจัย	เจ้าสำนักศาสนศึกษา/ ตำแหน่ง
1.	สำนักศาสนศึกษาวัดหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	พระครูนิพนธ์วิริยกิจ เจ้าอาวาสวัดหนองปลิง เจ้าคณะตำบลพระนอน
2.	สำนักศาสนศึกษาวัดวาปีรัตนาราม อำเภอตากาลี จังหวัดนครสวรรค์	พระครูนิพัทธ์บริยัติกิจ เจ้าอาวาสวัดวาปีรัตนาราม เจ้าคณะตำบลหนองโพ เขต 2
3.	สำนักศาสนศึกษาวัดโคกเตี๋ย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์	พระครูนิภาธรโสภณ เจ้าอาวาสวัดโคกเตี๋ย เจ้าคณะอำเภอไพศาลี

**รายชื่อสำนักศาสนศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย
จำนวน 7 สำนักศาสนศึกษา
ในจังหวัดนครสวรรค์**

ลำดับที่	สำนักศาสนศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย	เจ้าสำนักศาสนศึกษา/ ตำแหน่ง
1.	สำนักศาสนศึกษาวัดนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	พระราชปริยัติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดอกเตอร์ เจ้าอาวาสวัดนครสวรรค์ พระอารามหลวง เจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์
2.	สำนักศาสนศึกษาวัดไพศาราม อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	พระเกศวิกรม เจ้าอาวาสวัดไพศาราม พระอารามหลวง เจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์
3.	สำนักศาสนศึกษาวัดวรรณภรรยา อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	พระเทพญาณมุนี เจ้าอาวาสวัดวรรณภรรยา พระอารามหลวง รองเจ้าคณะภาค 4
4.	สำนักศาสนศึกษาวัดท่าพระเจริญพรต อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	พระครูนิวาสธรรมสุนทร เจ้าอาวาสวัดท่าพระเจริญพรต รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์
5.	สำนักศาสนศึกษาวัดจอมคีรีนาคพรต อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	พระครูสิริศรีวัชร เจ้าอาวาสวัดจอมคีรีนาคพรต เจ้าคณะตำบลปากน้ำโพ
6.	สำนักศาสนศึกษาวัดแสงสวรรค์ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์	พระครูนิติธรรมโกศล เจ้าอาวาสวัดแสงสวรรค์
7.	สำนักศาสนศึกษาวัดตากฟ้า อำเภอดากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์	พระราชบัญญัติ เจ้าอาวาสวัดตากฟ้า พระอารามหลวง รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ ๓๕๕/๔๙

วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผศ.ดร.สุรพล พุฒคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามในการวิจัย (Validity) โดยวิธีการทางสถิติ

ด้วย พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโภคภิมรย์ เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอบความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนใส)

คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ มธศ/วศ

วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผศ.วินัย สมมิตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามในการวิจัย (Validity) โดยวิธีการทางสถิติ

ด้วย พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโสภาภิรมย์ เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนใส)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/๘๓๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน นายอำนวยการ ยิ้มสอาด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามในการวิจัย (Validity) โดยวิธีการทางสถิติ

ด้วย พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี
ของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโกคาภิรมย์ เป็นประธาน
ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้
และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนใสว)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : rajabhat@thepsatri.rits.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/๘๓๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนราชนครินทร์
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอกวามอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

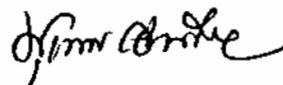
เรียน นายคำพอง เกื่อนช้าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามในการวิจัย (Validity) โดยวิธีการทางสถิติ

ด้วย พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโกคาภิรมย์ เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โค้รขอกวามอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนไสว)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๕ ต่อ ๕๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : rajabhat@theptsatri.rits.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/๘๓๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนราชนครินทร์
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
นมัสการ พระราชปัญญาเวที

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามในการวิจัย (Validity) โดยวิธีการทางสถิติ

ด้วย พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี
ของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโกคาภิรมย์ เป็นประธาน
ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้
และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนไสว)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : rajabhat@theptsatri.rits.ac.th

ที่ ศธ ๕๔๙.๐๒/ ๙๕๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบขอมอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือในการวิจัย

นั้สการ เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดหนองปลิง

สิ่งที้ส่งมาด้วย เครื่องมือที้ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑๐ ฉบับ

ด้วยพระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี
ของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.ภวี ศิริโกภาภิรมย์ เป็นประธาน
ผู้ควบคุม และผศ.ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ขณะนี้อยู่ใน
ขั้นตอนการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยที่
สร้างขึ้น

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไ้ขอขอมอนุเคราะห์จากท่านให้
พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน และ
ผู้เรียน ในสำนักศาสนศึกษาสังกัดของท่านได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความมอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนใสว)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๕๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๕๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๕๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๕๒-๒๖๑๐

Email : education@tru.ac.th

ที่ ศธ ๕๔๙.๐๒/ ๙๕๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือในการวิจัย

นวัตกรรมการ เจ้าหน้าที่ศาสนศึกษาวัดวาปีรัตนาราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑๐ ฉบับ

ด้วยพระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโกคาภิรมย์ เป็นประธานผู้ควบคุม และ ผศ.ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ในสำนักศาสนศึกษาสังกัดของท่านได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อให้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนไสว)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๕๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๕๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๕๒-๒๖๑๐

Email : education@tru.ac.th

ที่ ศธ ๕๔๙.๐๒/ ๙๕๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือในการวิจัย

นั้สการ เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดโลกเดื่อ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑๐ ฉบับ

ด้วยพระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี
ของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโกคาภิรมย์ เป็นประธาน
ผู้ควบคุม และผศ.ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ขณะนี้อยู่ใน
ขั้นตอนการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยที่
สร้างขึ้น

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไ้ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้
พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน และ
ผู้เรียน ในสำนักศาสนศึกษาสังกัดของท่านได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนใส)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๕๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๕๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๕๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๕๒-๒๖๑๐

Email : education@tru.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/๑๕๔

คณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ถนนพระนารายณ์มหาราช

อ. เมือง จ. ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบนมัสการ พระราชปัญญาเวที รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์

ด้วยพระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโกคาภิรมย์ เป็นประธานควบคุม และ ผศ.ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนระหว่างการเก็บข้อมูล ซึ่งสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในปกครองของพระคุณท่านได้ถูกเลือกเป็น กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

คณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จาก พระคุณท่าน ให้พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร (เจ้าสำนัก - อาจารย์ใหญ่) ผู้สอน และผู้เรียนของสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในจังหวัดนครสวรรค์ทั้ง ๗ สำนักศาสนศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอยู่ในปกครอง ของพระคุณท่าน ได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือ ฉบับนี้

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

กราบนมัสการมาด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พุฒคำ)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

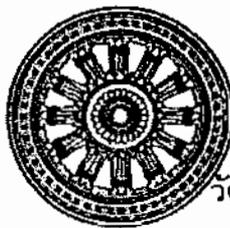
คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร. ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๙-๕ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email: education@tru.ac.th

ที่ จล. ๗/๒๕๕๐

วัดตากฟ้า พระอารามหลวง ตำบลตากฟ้า
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๕๐

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบเรียน พระราชปริยัติ เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดนครสวรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
เทพสตรี จำนวน ๑ ฉบับ

๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๒๐ ชุด

ด้วยพระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว วัดตากฟ้า พระอารามหลวง ตำบลตากฟ้า
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพ
และปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัด
นครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโภคากิรมย์ เป็นประธานผู้ควบคุม และ ผ.ศ.ไชยรัตน์
ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบัน อยู่ในขั้นตอนระหว่างเก็บข้อมูล
ซึ่งสำนักศาสนศึกษาของพระเดชพระคุณได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ด้วย

เกล้าฯ จึงกราบเรียนมา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณท่าน
เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดนครสวรรค์ โปรดเมตตาอนุญาตให้พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว
ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร (เจ้าสำนัก-อาจารย์ใหญ่) ผู้สอน และ
ผู้เรียนในสำนักศาสนศึกษาของพระเดชพระคุณ และตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ตาม
เอกสารที่แนบถวายมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งในความเมตตาอนุเคราะห์
ด้วยดีจากพระเดชพระคุณ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย.

กราบเรียนมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(พระราชบัญญัติ)

เจ้าอาวาสวัดตากฟ้า พระอารามหลวง
รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์

วัดตากฟ้า (พระอารามหลวง) อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๕๐

โทร. ๐-๕๖๒๔๑-๑๓๔, ๐๘-๑๘๗๓-๑๘๓๕

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/๑๕๔

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ถนนพระนารายณ์มหาราช

อ. เมือง จ. ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบนมัสการ พระราชปริยัติ เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดนครสวรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๒๐ ชุด

ด้วยพระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโกภาภิรมย์ เป็นประธานควบคุม และ ผศ.ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนระหว่างการเก็บข้อมูล ซึ่งสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในปกครองของพระคุณท่านได้ถูกเลือกเป็น กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จาก พระคุณท่านให้พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ในสำนักศาสนศึกษาของพระคุณท่าน ได้ตอบแบบสอบถามตาม ความเป็นจริง ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

กราบนมัสการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พุ่มคำ)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

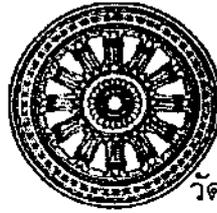
คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email: education@tru.ac.th

ที่ จล. ๗/๒๕๕๐

วัดตากฟ้า พระอารามหลวง ตำบลตากฟ้า
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๙๐

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระเกศีวิกรม เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดโพธาราม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
เทพสตรี จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วยพระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว วัดตากฟ้า พระอารามหลวง ตำบลตากฟ้า
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพ
และปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัด
นครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโกคาภิรมย์ เป็นประธานผู้ควบคุม และผ.ศ.ไชยรัตน์
ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนระหว่างการเก็บข้อมูล
ซึ่งสำนักศาสนศึกษาของพระคุณท่านได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ด้วย
จึงเรียนมา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านเจ้าสำนักศาสนศึกษา
วัดโพธาราม โปรดอนุญาตให้พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร (เจ้าสำนัก-อาจารย์ใหญ่) ผู้สอน และผู้เรียนในสำนักศาสนศึกษาของ
พระคุณท่าน และตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือ
ฉบับนี้แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งในความอนุเคราะห์ด้วยดีจากพระคุณท่าน
และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย.

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระราชปัญญาเวที)

เจ้าอาวาสวัดตากฟ้า พระอารามหลวง

รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์

วัดตากฟ้า พระอารามหลวง อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๙๐

โทร. ๐-๕๖๒๔๑-๑๓๕, ๐๘-๑๙๗๓-๑๙๓๕

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/๑๕๔

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนพระนารายณ์มหาราช
อ. เมือง จ. ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบนมัสการ พระเกศวิกรม เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดโพธาราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วยพระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโกคาภิรมย์ เป็นประธานควบคุม และ ผศ.ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนระหว่างการเก็บข้อมูล ซึ่งสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในปกครองของพระคุณท่านได้ถูกเลือกเป็น กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โค้รขอความอนุเคราะห์จาก พระคุณท่านให้พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ในสำนักศาสนศึกษาของพระคุณท่าน ได้ตอบแบบสอบถามตาม ความเป็นจริง ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

กราบนมัสการมาด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พุ่มคำ)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email: education@tru.ac.th

ที่ จล. ๗/๒๕๕๐

วัดตากฟ้า พระอารามหลวง ตำบลตากฟ้า
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๕๐

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบเรียน พระเทพญาณมนี เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดวรนาถบรรพต

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
เทพสตรี จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๒๐ ชุด

ด้วยพระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว วัดตากฟ้า พระอารามหลวง ตำบลตากฟ้า อำเภอ
ตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและปัญหาการจัด
การเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี
รศ.ดร.กวี ศิริโกคาภิรมย์ เป็นประธานผู้ควบคุม และผ.ศ.ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการ
ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนระหว่างการเก็บข้อมูล ซึ่งสำนักศาสนศึกษาของ
พระเดชพระคุณได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ด้วย

เกล้าฯ จึงกราบเรียนมา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณท่าน
เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดวรนาถบรรพต เพื่อโปรดเมตตาอนุญาตให้พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว
ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร (เจ้าสำนัก-อาจารย์ใหญ่) ผู้สอนและ
ผู้เรียน ในสำนักศาสนศึกษาของพระเดชพระคุณ และตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ตาม
เอกสารที่แนบถวายมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งในความเมตตาอนุเคราะห์
ด้วยดีจากพระเดชพระคุณ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย.

กราบเรียนมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(พระราชบัญญัติ)

เจ้าอาวาสวัดตากฟ้า พระอารามหลวง
รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์

วัดตากฟ้า (พระอารามหลวง) อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๕๐

โทร. ๐-๕๖๒๕๑-๑๓๔, ๐๘-๑๙๗๓-๑๙๓๕

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/๑๕๔

คณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ถนนพระนารายณ์มหาราช

อ. เมือง จ. ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบนมัสการ พระเทพญาณเมธี เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัชรนาถบรรพต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๒๐ ชุด

ด้วยพระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโกคาภิรมย์ เป็นประธานควบคุม และ ผศ.ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนระหว่างการเก็บข้อมูล ซึ่งสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในปกครองของพระคุณท่านได้ถูกเลือกเป็น กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

คณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โค้รขอความอนุเคราะห์จาก พระคุณท่านให้พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ในสำนักศาสนศึกษาของพระคุณท่าน ได้ตอบแบบสอบถามตาม ความเป็นจริง ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

กราบนมัสการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล พุ่มคำ)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณะบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะกรรมการ

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email: education@tru.ac.th

ที่ จล. ๗/๒๕๕๐

วัดตากฟ้า (พระอารามหลวง) ตำบลตากฟ้า
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๕๐

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระครูนิวาสธรรมสุนทร เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดท่าพระเจริญพรต

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
เทพสตรี จำนวน ๑ ฉบับ

๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๕ ชุด

ด้วยพระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว วัดตากฟ้า พระอารามหลวง ตำบลตากฟ้า
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพ
และปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัด
นครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโกคาภิรมย์ เป็นประธานผู้ควบคุม และผ.ศ.ไชยรัตน์
ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนระหว่างการเก็บข้อมูล
ซึ่งสำนักศาสนศึกษาของท่านได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการ เก็บข้อมูลในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านเจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดท่าพระ
เจริญพรต โปรดอนุญาตให้พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร (เจ้าสำนัก-อาจารย์ใหญ่) ผู้สอน และผู้เรียนในสำนักศาสนศึกษาของท่าน
และตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งในความอนุเคราะห์ด้วยดีจากท่าน
เจ้าสำนักศาสนศึกษา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย.

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระราชปัญญาเวที)

เจ้าอาวาสวัดตากฟ้า (พระอารามหลวง)

รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์

วัดตากฟ้า พระอารามหลวง อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๕๐

โทร. ๐-๕๖๒๔๑-๑๓๔, ๐๘-๑๕๗๓-๑๕๓๕

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/๑๕๔

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ถนนพระนารายณ์มหาราช

อ. เมือง จ. ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบนมัสการ พระครูนิวาสธรรมสุนทร เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดท่าพระเจริญพรต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๕ ชุด

ด้วยพระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโกคาภิรมย์ เป็นประธานควบคุม และ ผศ.ไชยวัฒน์ ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนระหว่างการเก็บข้อมูล ซึ่งสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในปกครองของท่านได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โค้รขอความอนุเคราะห์จาก พระคุณท่านให้พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ในสำนักศาสนศึกษาของพระคุณท่าน ได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นมัสการมาด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พุฒคำ)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email: education@tru.ac.th

ที่ จล. ๗/๒๕๕๐

วัดตากฟ้า พระอารามหลวง ตำบลตากฟ้า
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๙๐

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระครูสิริศิริรักษ์ เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดจอมคีรีนาคพรต

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
เทพสตรี จำนวน ๑ ฉบับ

๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๕ ชุด

ด้วยพระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว วัดตากฟ้า พระอารามหลวง ตำบลตากฟ้า
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพ
และปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัด
นครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโภาคาภิรมย์ เป็นประธานผู้ควบคุม และผ.ศ.ไชยรัตน์
ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบัน อยู่ในขั้นตอนระหว่างเก็บข้อมูล
ซึ่งสำนักศาสนศึกษาของท่านได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านเจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดจอมคีรี
นาคพรต โปรดอนุญาตให้พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร (เจ้าสำนัก-อาจารย์ใหญ่) ผู้สอน และผู้เรียนในสำนักศาสนศึกษาของท่าน และ
ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งในความอนุเคราะห์ด้วยดีจากท่าน
เจ้าสำนักศาสนศึกษา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย.

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระราชปัญญาเวที)

เจ้าอาวาสวัดตากฟ้า พระอารามหลวง
รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์

วัดตากฟ้า พระอารามหลวง อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๙๐

โทร. ๐-๕๖๒๔๑-๑๓๔, ๐๘-๑๙๗๓-๑๙๓๕

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/๑๕๔

คณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ถนนพระนารายณ์มหาราช

อ. เมือง จ. ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบพนมัสการ พระครูสิริศิริรักษ์ เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดจอมคีรีนาคพรต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๕ ชุด

ด้วยพระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโกศาภิรมย์ เป็นประธานควบคุม และ ผศ.ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนระหว่างการเก็บข้อมูล ซึ่งสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในปกครองของท่านได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

คณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จาก พระคุณท่านให้พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ในสำนักศาสนศึกษาของพระคุณท่าน ได้ตอบแบบสอบถามตาม ความเป็นจริง ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้

จึงน้อมสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

น้อมสการมาด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พุฒคำ)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

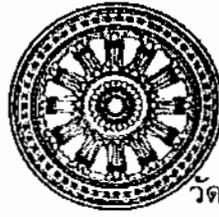
คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๘ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email: education@tru.ac.th

ที่ จล. ๗/๒๕๕๐

วัดตากฟ้า พระอารามหลวง ตำบลตากฟ้า
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๙๐

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระครูนิติธรรมโกศล เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดแสงสวรรค์

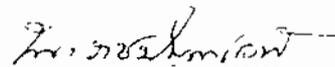
- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
เทพสตรี จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๐ ชุด

ด้วยพระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว วัดตากฟ้า พระอารามหลวง ตำบลตากฟ้า
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพ
และปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัด
นครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโกคาภิรมย์ เป็นประธานผู้ควบคุม และผ.ศ.ไชยรัตน์
ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบัน อยู่ในขั้นตอนระหว่างเก็บข้อมูล
ซึ่งสำนักศาสนศึกษาของท่านได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านเจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดแสงสวรรค์
โปรดอนุญาตให้พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร
(เจ้าสำนัก-อาจารย์ใหญ่) ผู้สอน และผู้เรียนในสำนักศาสนศึกษาของท่าน และตอบแบบสอบถาม
ตามความเป็นจริง ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งในความอนุเคราะห์ด้วยดีจากท่านเจ้า
สำนักศาสนศึกษา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย.

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระราชบัญญัติ)

เจ้าอาวาสวัดตากฟ้า พระอารามหลวง
รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์

วัดตากฟ้า พระอารามหลวง อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๙๐

โทร. ๐-๕๖๒๕๑-๑๓๔, ๐๘-๑๙๗๓-๑๙๓๕

ที่ ศษ ๐๕๔๙.๐๒/๑๕๔

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ถนนพระนารายณ์มหาราช

อ. เมือง จ. ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบนมัสการ พระครูนิติธรรมโกศล เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดแสงสวรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๐ ชุด

ด้วยพระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโกศาภิรมย์ เป็นประธานควบคุม และ ผศ.ไชยรัตน์ ทัพย์สภาพกุล เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนระหว่างการเก็บข้อมูล ซึ่งสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในปกครองของท่านได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร่ขอความอนุเคราะห์จาก พระคุณท่านให้พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ในสำนักศาสนศึกษาของพระคุณท่าน ได้ตอบแบบสอบถามตาม ความเป็นจริง ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นมัสการมาด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พุฒคำ)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email: education@tru.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/๑๕๔

คณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ถนนพระนารายณ์มหาราช

อ. เมือง จ. ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

กราบนมัสการ พระราชปัญญาเวที รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๕๐ ชุด

ด้วยพระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รศ.ดร.กวี ศิริโภคากิรมย์ เป็นประธานควบคุม และ ผศ.ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนระหว่างการเก็บข้อมูล ซึ่งสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ ในปกครองของพระคุณท่านได้ถูกเลือกเป็น กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

คณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร่ขอความอนุเคราะห์จาก พระคุณท่านให้พระนิมิตร กลิ่นดอกแก้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ในสำนักศาสนศึกษาของพระคุณท่าน ได้ตอบแบบสอบถามตาม ความเป็นจริง ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

กราบนมัสการมาด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พุฒคำ)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะกรรมการ

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email: education@tru.ac.th

ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์

ชื่อ – ชื่อสกุล	พระนิมิตร (ฉายา จันทรสี) กลิ่นดอกแก้ว
วัน เดือน ปี เกิด	24 มีนาคม 2507
สถานที่เกิด	ตำบลสุขสำราญ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์
บรรพชา	18 ธันวาคม 2518 วัดตากฟ้า อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์
อุปสมบท	14 พฤษภาคม 2527 วัดตากฟ้า อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2527	เป็นครูสอนพระปริยัติธรรม
พ.ศ. 2536	เป็นรองเจ้าอาวาสวัดตากฟ้า
พ.ศ. 2540	เป็นฐานานุกรมในพระศรีสุทิวาทีที่ พระปลัด
พ.ศ. 2548	เป็นพระครูนิวิฐฐราทร

สถานที่ติดต่อ

วัดตากฟ้า พระอารามหลวง เลขที่ 359 หมู่ 1 ถนนพหลโยธิน ตำบลตากฟ้า
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ 60190 โทร. 08-4817-2013, 0-5635-9312

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2522	นักธรรมชั้นเอก สำนักเรียนคณะจังหวัดนครสวรรค์
พ.ศ. 2524	ประถมศึกษาตอนปลาย (สอบเทียบ) สนามสอบจังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2525	มัธยมศึกษาตอนต้น
	โรงเรียนผู้ใหญ่อุดมเป็รื่องวิษ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษาตอนปลาย
	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (ก.ศ.น) อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์
พ.ศ. 2546	ปริญญาตรี
	พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) วิชาเอกพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
พ.ศ. 2547	ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ป.ว.ค.)
	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
พ.ศ. 2550	ปริญญาโท
	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี